

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

11 JUNI 1987

BEGROTING

van de Diensten van de Eerste Minister
voor het begrotingsjaar 1987 (19)
Kredieten: Sector Wetenschapsbeleid

BEGROTING

van de Diensten van de Eerste Minister
voor het begrotingsjaar 1986 (19)
Kredieten: Sector Wetenschapsbeleid

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE OPVOEDING, HET
WETENSCHAPSBELEID EN DE CULTUUR

UITGEBRACHT
DOOR DE HEER MOORS

Deze begrotingen werden besproken in openbare commissievergadering.

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer R. Peeters.

A. — Vaste leden:		B. — Plaatsvervangers:	
C. V. P.	HH. Breyne, Diegenant, Moors, R. Peeters, Piot, Van Rompaey;	Mevr. Boeraeve-Derycke, H. Bosmans, Mevr. De Loore-Raeymaekers, HH. Hermans, Van Hecke, Van Wambeke, N.;	
P. S.	HH. Delizée, Y. Harmegnies, Henry, Ylieff;	H. Albert, Mej. C. Burgeon, HH. Collart, Tomas, Walry;	
S. P.	HH. Baldewijns, Galle, Laridon, Ramackers;	HH. Beckers, De Batselier, De Loor, Mevr. Lefebvre, H. Verheyden;	
P. R. L.	HH. D'hondt, Klein, Neven;	H. Bertrouille, Mej. Detaille, HH. Lagneau, L. Michel;	
P. V. V.	HH. Beysen, Taelman;	H. Devolder, Mevr. Neyts-Uyttebroeck, H. Vandermeulen;	
P. S. C.	HH. Gehlen, Leonard;	Mej. Hanquet, HH. Jérôme, Lestienne;	
V. U.	Mevr. Maes, H. Vanhorenbeek;	HH. Coveliers, De Beul, F. Vansteenkiste;	

Zie:

4 / 5 - 871 - 86 / 87:

— N° 1: Begroting overgezonden door de Senaat.

4 / 5 - 870 - 86 / 87:

— N° 1: Begroting overgezonden door de Senaat.

Chambre des Représentants

SESSION 1986-1987

11 JUIN 1987

BUDGET

des Services du Premier Ministre
pour l'année budgétaire 1987 (19)
Crédits: secteur Politique scientifique

BUDGET

des Services du Premier Ministre
pour l'année budgétaire 1986 (19)
Crédits: secteur Politique scientifique

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'EDUCATION, DE LA POLITIQUE
SCIENTIFIQUE ET DE LA CULTURE

PAR
M. MOORS

Ces budgets ont été examinés en réunion publique de commission.

(1) Composition de la Commission:

Président: M. R. Peeters.

A. — Membres effectifs:		B. — Suppléants:	
C. V. P.	MM. Breyne, Diegenant, Moors, R. Peeters, Piot, Van Rompaey;	Mme Boeraeve-Derycke, M. Bosmans, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Diegenant, Hermans, Van Hecke, Van Wambeke, N.;	
P. S.	MM. Delizée, Y. Harmegnies, Henry, Ylieff;	M. Albert, M ^{lle} C. Burgeon, MM. Collart, Tomas, Walry;	
S. P.	MM. Baldewijns, Galle, Laridon, Ramackers;	MM. Beckers, De Batselier, De Loor, Mme Lefebvre, M. Verheyden;	
P. R. L.	MM. D'hondt, Klein, Neven;	M. Bertrouille, M ^{lle} Detaille, MM. Lagneau, L. Michel;	
P. V. V.	MM. Beysen, Taelman;	M. Devolder, Mme Neyts-Uyttebroeck, M. Vandermeulen;	
P. S. C.	MM. Gehlen, Leonard;	Mlle Hanquet, MM. Jérôme, Lestienne;	
V. U.	Mme Maes, M. Vanhorenbeek;	MM. Coveliers, De Beul, F. Vansteenkiste;	

Voir:

4 / 5 - 871 - 86 / 87:

— N° 1: Budget transmis par le Sénat.

4 / 5 - 870 - 86 / 87:

— N° 1: Budget transmis par le Sénat.

INHOUD	Blz.
I. — Inleidende uiteenzetting door de Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid	2
1. Kredieten 1986	2
2. Kredieten 1987	7
II. — Algemene bespreking	12
1. Werkwijze	12
2. Vergelijkbare cijfergegevens	13
3. 2% van het B.N.P. voor wetenschapsbeleid	13
4. Inhaalplan Maystadt	14
5. Het St-Katlijnplan en het Wetenschapsbeleid	14
6. Regionale spreiding van de projecten	14
7. Fiscale stimuli vs. subsidies	15
8. Fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek	16
9. Europese en internationale samenwerking	16
a) Europees kaderprogramma	17
b) Eureka	17
c) Ruimtevaart	17
d) Kweekreactor van Kalkar	18
10. Varia	18
a) Personeelsformatie	18
b) B.T.K.-projecten	18
c) Innovatiemaatschappijen	19
d) Programma kunstmatige intelligentie	19
e) P.R.E.S.T.	19
f) U.S.A.P.'s	19
g) Oceanografisch schip	19
h) F.I.V.-4	20
i) Menswetenschappen	20
j) Informatie over studiekeuze	20
III. — Stemmingen	21

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft een vergadering, namelijk op 12 mei 1987 aan het onderzoek van onderhavige kredieten gewijd.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE STAATSSECRETARIS VOOR WETENSCHAPSBELEID

1. Kredieten 1986

In de gehele enveloppe van 57,8 miljard F die voor 1986 door de Ministerraad voor het begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid werd vastgelegd, vertegenwoordigt de sector wetenschapsbeleid van de begroting van de Eerste Minister — sector die onder de directe verantwoordelijkheid van de Minister van Wetenschapsbeleid valt — ongeveer 11 %. Deze sector beschikt voor 1986 dus over een totaal bedrag van 6.311,7 MF aan financieringsmiddelen (niet-gepliste kredieten en ordonnanceringskredieten), d.w.z. een lichte vermindering (0,25 %) t.o.v. de aangepaste begroting 1985 (p.m. 6.327,7 MF). Daarin zitten voor een bedrag van 425,8 MF lopende uitgaven (titel I) en voor 5.885,9 MF kapitaalsuitgaven (titel II).

De nieuwe voorstelling van sectie 53 — vroeger sectie 33 — van de Begroting van de Eerste Minister verdient wat nader te worden bekeken. Het gaat hier over een verantwoording die is voorgesteld volgens de richtlijnen van de Algemene Afvaardiging voor de Hervorming van de Rijkscomptabiliteit, maar vooral over een nieuw instrument dat toelaat de objectieven beter te vatten die door de Staat worden nagestreefd door de financiering van de activiteiten van wetenschapsbeleid van de Eerste Minister.

SOMMAIRE	Pages
I. — Exposé introductif du Secrétaire d'Etat à la politique scientifique	2
1. Crédits de 1986	2
2. Crédits de 1987	7
II. — Discussion générale	12
1. Méthode	12
2. Comparabilité des chiffres	13
3. 2% du P.N.B. pour la politique scientifique	13
4. Plan de rattrapage Maystadt	14
5. L'accord de la Sainte-Catherine et la politique scientifique	14
6. Répartition régionale des projets	14
7. Incitants fiscaux ou subventions	15
8. Recherche fondamentale et recherche appliquée	16
9. Coopération européenne et internationale	16
a) Programme-cadre européen	17
b) Eureka	17
c) Astronautique	17
d) Le surrégénérateur de Kalkar	18
10. Divers	18
a) Cadre	18
b) Projets C.S.T.	18
c) Sociétés novatrices	19
d) Programme intelligence artificielle	19
e) P.R.E.S.T.	19
f) P.A.I.T.	19
g) Navire océanographique	19
h) F.R.I.-4	20
i) Sciences humaines	20
j) Informations concernant le choix des études	20
III. — Votes	21

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a examiné ces crédits lors de sa réunion du 12 mai 1987.

I. — EXPOSE INTRODUCTIF DU SECRETAIRE D'ETAT A LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE.

1. Crédits de 1986

Dans l'enveloppe globale de 57,8 milliards de F fixée par le Conseil des ministres pour le programme budgétaire de la Politique scientifique pour 1986, le secteur politique scientifique du budget du Premier Ministre — placé sous la responsabilité directe du Ministre de la Politique scientifique — représente environ 11 %. Il utilise ainsi, en 1986, des moyens de financement (crédits non dissociés et crédits d'ordonnancement) d'un montant total de 6.311,7 MF, en légère diminution (0,25 %) par rapport à l'exercice 1985 ajusté (p.m. 6.327,7 MF). Il comprend un montant de 425,8 MF en dépenses courantes (titre I) et un montant de 5.885,9 MF en dépenses de capital (titre II).

La nouvelle présentation de la section 53 — anciennement section 33 — du budget du Premier Ministre mérite que l'on s'y attarde quelques instants. Il s'agit d'un justificatif présenté suivant les directives de la Délégation générale à la Réforme de la Comptabilité de l'Etat, mais surtout d'un nouvel instrument permettant de mieux cerner les objectifs poursuivis par l'Etat au travers du financement des activités de politique scientifique du Premier Ministre.

Op die wijze werden, behalve voor de bestaansmiddelen (personeel, werking en uitrusting van de Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid), de kredieten voorzien in sectie 53 van de begroting van de Eerste Minister gegroepeerd in zes « activiteiten programma's » die het geheel van de budgettaire middelen voorstellen in functie van een bepaald objectief.

Programma n° 1 :

de regeringsimpuls voor het groeperen en coördineren van het onderzoek in prioritaire domeinen van nationaal, europees en internationaal belang.

Het gaat hier om het bevorderen van onderzoek- en technologieprogramma's en -acties met het oog op de ontwikkeling van de innovatie en de verbetering van de levensomstandigheden van de bevolking.

Programma n° 2 :

de bevordering van de onderzoeken op het gebied van de fundamentele wetenschappen in disciplines van uitzonderlijk belang voor de economie en de samenleving.

Dit programma beoogt de stimulering van excellente wetenschappelijke ploegen in domeinen die bijzonder belangrijk zijn voor de voortgang van de kennis en voor een potentiële toepassing op middellange en lange termijn.

Programma n° 3 :

de ontwikkeling van specifieke wetenschappelijke dienstverlenende activiteiten, d.w.z. acties ten gunste van het wetenschappelijk openbaar dienstbetoon.

Programma n° 4 :

de bevordering van de spits technologieën in het raam van het overheidsopdrachtenbeleid en voor de valorisatie van de fundamentele onderzoeken.

Het betreft hier de financiering van acties en programma's met het oog op de verbetering van het concurrentievermogen van de industrie en de diensten — met name in het kader van de overheidsbestellingen — en op de stijging van de toegevoegde waarde van de in België gefabriceerde, geavanceerde technologie-uitrusting en -produkten.

Programma n° 5 :

de expansie van het wetenschappelijk en technisch potentieel van het land door toedoen van aan de Gewesten toegekende middelen voor initiatieven van toegepast onderzoek van hun exclusieve bevoegdheid (F.I.V.), en dit krachtens de bijzondere wet tot Hervorming van de Instellingen van 8 augustus 1980.

Programma n° 6 tenslotte :

het meerjarenplan ter bevordering van het wetenschappelijk en technisch potentieel van België (cfr. infra).

* * *

Het activiteitenprogramma 53/1 (blz. 51 van het stuk Senaat, n° 5-V (1986-1987), n° 1) inzake de regeringsimpuls ter bevordering van Onderzoeks- en Ontwikkelingsprogramma's en -acties (O & O) bedraagt in totaal 4087,0 MF, d.w.z. 10,8 % méér dan in 1985. Daarin vinden wij terug:

C'est ainsi que, outre les crédits de subsistance (personnel, fonctionnement et équipement des Services de Programmation de la Politique scientifique), les crédits de la section 53 du budget du Premier Ministre ont été regroupés au sein de six « programmes d'activités » reprenant l'ensemble des moyens budgétaires en fonction d'un objectif déterminé.

Programme n° 1 :

l'impulsion gouvernementale visant à regrouper et coordonner les recherches dans des domaines prioritaires d'intérêt national, européen et international.

Il s'agit ici de promouvoir des programmes et des actions de recherche et de technologie en vue du développement de l'innovation et du progrès des conditions de vie de la population.

Programme n° 2 :

la promotion des recherches en sciences fondamentales dans des disciplines d'intérêt exceptionnel pour l'économie et la société.

Sont regroupés au sein de ce programme, les crédits visant à promouvoir des équipes de haute valeur scientifique dans des domaines particulièrement importants pour l'avancement des connaissances et pour leurs applications potentielles à moyen et à long terme.

Programme n° 3 :

le développement d'activités scientifiques à finalité de service public, c'est-à-dire la couverture d'actions en faveur du service public scientifique.

Programme n° 4 :

la promotion des technologies de pointe dans le cadre de la politique des marchés publics et pour la valorisation de la recherche fondamentale.

Ce programme concerne le financement d'actions et de programmes en vue d'améliorer la compétitivité de l'industrie et des services — notamment dans le cadre des commandes publiques — et d'accroître la valeur ajoutée des équipements et produits de technologie avancée fabriqués en Belgique.

Programme n° 5 :

l'expansion du potentiel scientifique et technique du pays grâce à l'octroi de ressources aux Régions pour des initiatives de recherche appliquée dans des matières de leur compétence exclusive (F.R.I.) en vertu de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980.

Programme n° 6 :

le plan pluriannuel d'expansion du potentiel scientifique et technique de la Belgique (cf. ci-dessous).

* * *

Le programme d'activités 53/1 (page 51 du document Sénat n° 5-V (1986-1987) n° 1) relatif à l'impulsion gouvernementale des programmes et actions de Recherche et Développement (R & D), s'élève globalement à 4087,0 MF, soit + 10,8 % par rapport à 1985. Nous pouvons y distinguer :

a) De kredieten voor ruimteonderzoek en ruimtetechnologie voor een totaalbedrag van 2064,8 MF in 1986. Het gaat hier over een eerste aanzienlijke stijging van kredieten die België bestemt voor de ruimtevaart in het kader van zijn deelneming aan de programma's die werden vastgelegd in februari 1985 te Rome tijdens de Ministerconferentie van het Europees Ruimteagentschap. De medewerking van de onderzoeksteams en van de Belgische industrie aan deze programma's brengt bijna een verdubbeling mee van de Belgische bijdrage tussen 1985 en 1990.

b) De nationale en internationale O & O-programma's voor een totaal bedrag van 1867,6 MF in 1986.

Het krediet van artikel 01.01 van titel II bevat met name de financiering van de deelneming aan de technologische en wetenschappelijke activiteiten in het raam van het E.G.-kaderprogramma, en dit voor een totaal bedrag van 315,6 MF in 1986.

Het saldo van het krediet, namelijk 1552 MF in 1986, wordt besteed aan de nationale O & O-programma's.

In het raam van de op Hertoginnedal overeengekomen heroriëntatie van deze programma's, werd besloten over te gaan tot een geleidelijke beëindiging van de nationale programma's Prest en Energie en tot een aanpassing van het initieel programma « studie van de hulpbronnen van de aarde en de zee per satelliet ».

De heroriëntatie van deze programma's zal gunstiger fiscale stimuli mogelijk maken voor het onderzoek en het starten van nieuwe acties ten voordele van de universitaire instellingen die een versterking van het fundamenteel onderzoek beogen. Het betreft hier :

— het opzetten van interuniversitaire attractiepolen voor spits technologie;

— de versterking van het wetenschappelijk potentieel, namelijk op het gebied van artificiële intelligentie en van biowetenschappen, door het lanceren van specifieke impulsprogramma's;

— de deelneming van België aan het opstarten van de activiteiten van Synchrotron te Grenoble.

Deze nieuwe activiteiten ten belope van in totaal 70 MF in 1986, worden gefinancierd tot 20 MF, op te nemen in de kredieten voorzien in artikel 01.01 van titel II en tot 50 MF op te nemen in het tegoed van de Wederbeleggingsfondsen, 66.02 A en 66.07 A van de afzonderlijke sectie van de begroting van de Eerste Minister.

De dekking van andere onderzoeksacties die traditioneel worden gefinancierd door artikel 01.01 van titel II, werd in 1986 gehandhaafd. Het betreft de nationale programma's « biotechnologie » en « luchtvaart en aanverwante technologieën » (de normale duurtijd van dit laatste loopt af in 1986), de thematische actie « Antarctica », de projecten « motor CFM 56/5 » en « Airbus A 320 ». Voor 1986 werd geen rekening gehouden met een eventuele Belgische participatie aan de ontwikkeling van de Airbus A 330 en A 340.

c) Het programma 53/1 heeft ook betrekking op de demonstratieacties van nieuwe procédés, produkten en uitrustingen voor *rationeel energieverbruik*, die werden gerealiseerd op initiatief van de universitaire instellingen in het kader van het koninklijk besluit van 25 mei 1983.

a) Les crédits affectés aux recherches et technologies spatiales, pour un montant total de 2064,8 MF en 1986. Pour mémoire, il s'agit d'un premier accroissement sensible des crédits que la Belgique consacrera à l'Espace pour sa participation aux programmes décidés à Rome en février 1985 lors de la Conférence ministérielle de l'Agence Spatiale Européenne. L'association des équipes de recherche et des industries belges à ces programmes implique un quasi-doublement de la contribution belge entre 1985 et 1990.

b) Les actions et programmes nationaux et internationaux de R. & D., pour un montant total de 1.867,6 MF en 1986.

Le crédit de l'article 01.01 du titre II comprend notamment le financement de la participation à des actions liées au programme-cadre des activités scientifiques et techniques de la Communauté européenne, pour un montant de 315,6 MF en 1986.

Le solde du crédit, soit 1 552 MF en 1986, est consacré à la couverture des programmes nationaux de R & D.

Dans le cadre de la réorientation de ces programmes convenue à Val-Duchesse, il a été décidé de mettre fin progressivement aux programmes nationaux Prest et Energie et de procéder à un ajustement du programme initial « étude des ressources terrestres et marines par satellite ».

La réorientation de ces programmes va permettre l'adoption d'incitants fiscaux plus favorables à la recherche et à la mise en chantier, au bénéfice des institutions universitaires, de nouvelles actions qui visent le renforcement de la recherche fondamentale. Il s'agit :

— du développement de pôles d'attraction interuniversitaires dans les technologies de pointe;

— du renforcement du potentiel scientifique, notamment en intelligence artificielle et en bio-science, par le lancement de programmes d'impulsion spécifiques;

— de la participation de la Belgique au lancement des activités du Synchrotron à Grenoble.

Ces nouvelles activités d'un montant total de 70 MF en 1986, seront financées à raison de 20 MF à prélever sur le crédit de l'article 01.01 du titre II et de 50 MF à prélever sur le disponible des Fonds dits « de remploi », 66.02 A et 66.07 A de la section particulière du budget du Premier Ministre.

La couverture des autres actions de recherche traditionnellement financées par l'article 01.01 du titre II a été maintenue en 1986. Pour mémoire, il s'agit des programmes nationaux « collection de souches » et « aéronautique et technologies connexes » (ce dernier venant à son terme normal en 1986), de l'action thématique « Antarctique », des projets « moteur CFM 56/5 » et « Airbus A 320 ». Il n'a pas été tenu compte, en 1986, d'une participation belge éventuelle au développement de l'Airbus A 330 et A 340.

c) Le programme 53/1 concerne également les actions de démonstration de procédés, produits et équipements nouveaux d'utilisation rationnelle de l'énergie, réalisées à l'initiative des institutions universitaires dans le cadre de l'arrêté royal du 25 mai 1983.

Rekening houdende met de gewijzigde economische toestand zal binnenkort worden nagegaan of het *opportun* is deze programma's te bestendigen. Voor 1986 wordt dus geen specifiek krediet voorgesteld; het krediet 1987 zal voornamelijk de ordonnanciering dekken van de projecten van de universitaire instellingen waarvoor in het verleden een overeenkomst met de Staat was gesloten.

d) De laatste activiteit van het impulsprogramma van de Regering betreft de Belgische deelneming aan de *Eureka*-projecten.

Benevens de beide kredieten (12.27 van titel I en 74.02 van titel II) bestemd voor de betaling in 1986 van de uitgaven voor de installatie van het Eureka-secretariaat te Brussel, wordt voorgesteld een ordonnancieringskrediet van 150 MF in te schrijven voor de financiering van de schijf 1986 van de Eureka-projecten, waarin de Belgische industrie participeert, en die werden goedgekeurd door de Eureka-Ministerconferentie.

* * *

Het activiteitenprogramma 53/2 (blz. 63 van het Stuk Senaat n° 5-V (1986-1987) n° 1) voor de bevordering van het fundamenteel onderzoek bedraagt in het geheel 884,3 MF voor 1986. Het verschil van 300 MF ten opzichte van het jaar 1985 is te verklaren door het feit dat het krediet voor de financiering van de Speciale Fondsen voor onderzoek aan de universitaire instellingen ten laste wordt genomen van de begroting 1986 van de Eerste Minister, terwijl het voordien stond ingeschreven op de begroting Nationale Opvoeding.

Dit krediet 1986 zal binnenkort worden vastgelegd krachtens de beraadslaging in de ministerraad van 5 december 1986 en (vóór het einde van het jaar) ten belope van 75 % uitbetaald worden aan de betrokken instellingen.

Het fundamenteel onderzoek werd eveneens aangemoedigd door het krediet voor de onderling overlegde onderzoeksacties op hetzelfde niveau te handhaven, onderzoeksacties die eensgezind werden geselecteerd bij overleg tussen de staat en de universitaire instellingen overeenkomstig het koninklijk besluit van 7 juli 1986.

Het betreft 584,3 MF, dat volgende bedragen omvat: 459,3 MF van de schijf van 1986 voor lopende onderzoeksacties, en 125 MF van de schijf 1986 voor nieuwe acties, hetgeen eveneens op de Ministerraad van 5 december 1986 werd beslist.

Door deze beide financieringsmechanismen is het de bedoeling alles aan te moedigen wat tot doel heeft, op het gebied van fundamenteel onderzoek, om onze wetenschappelijke universitaire eenheden te helpen een efficiënt en internationaal concurrentieel niveau te bereiken.

* * *

Het activiteitenprogramma 53/3 (blz. 64 van het stuk Senaat n° 5-V, (1986-1987), n° 1), met betrekking tot de wetenschappelijke activiteiten van openbare dienst, komt *pro memorie* voor in het verantwoordingsprogramma van de kredieten voor wetenschapsbeleid van de Eerste Minister.

Het *oceanografisch schip* vervult zijn opdracht uitstekend. Wat de « remote sensing »-uitrustingen van de Openbare Diensten betreft, waarvoor een krediet van 56 MF werd ingeschreven in de aangepaste begroting 1985 in het kader van de eerste fase van het expansie-plan, wil ik aanstippen dat zij in het licht van de heroriëntatie van het nationaal programma « studie van de hulpbronnen van de aarde en de zee per satelliet » opnieuw werden onderzocht.

Compte tenu de la situation économique modifiée, l'opportunité de la poursuite de ce programme sera évaluée prochainement. Il n'est donc pas proposé de crédit spécifique pour l'exercice 1986; le crédit 1987 prendra essentiellement en compte la couverture en ordonnancement des projets des institutions universitaires qui ont fait antérieurement l'objet d'une convention avec l'Etat.

d) La dernière activité du programme d'impulsion gouvernementale concerne la participation belge aux projets *Eureka*.

Outre les deux crédits (12.27 du titre I et 74.02 du titre II) destinés à couvrir le paiement en 1986 des dépenses résultant de l'installation du Secrétariat Eureka à Bruxelles, il est proposé d'inscrire un crédit d'ordonnancement de 150 MF pour le financement de la tranche 1986 des projets Eureka, auxquels l'industrie belge est associée, et qui ont fait l'objet d'une décision de la Conférence ministérielle Eureka.

* * *

Le programme d'activité 53/2 (p. 63 du Doc. Sénat n° 5-V (1986-1987) n° 1), relatif à la promotion de la recherche fondamentale, s'élève globalement à 884,3 MF en 1986. La différence de 300 MF par rapport à l'exercice 1985 s'explique par la prise en charge, par le Budget 1986 du Premier Ministre, du crédit destiné à financer les Fonds spéciaux pour la recherche des institutions universitaires, crédit inscrit antérieurement aux budgets des Educations nationales.

Ce crédit 1986 sera prochainement engagé sur base de la délibération du Conseil des ministres du 5 décembre 1986 et liquidé aux institutions concernées avant la fin de l'exercice, à raison de 75 %.

La recherche fondamentale a été également encouragée par le maintien à niveau du crédit des actions de recherche concertées, sélectionnées de commun accord entre l'Etat et les institutions universitaires sur base de l'arrêté royal du 7 juillet 1986.

Il s'agit d'un montant de 584,3 MF couvrant, pour 459,3 MF, la tranche 1986 des actions de recherche en cours et, pour 125 MF, la tranche 1986 de nouvelles actions, décidées également lors du Conseil des ministres du 5 décembre 1986.

Ces deux mécanismes de financement visent à encourager tout ce qui, dans le domaine de la recherche fondamentale, permet d'amener des unités scientifiques universitaires à accéder à un niveau d'efficacité et de compétitivité internationale.

* * *

Le programme d'activités 53/3 (page 64 du document, Sénat n° 5-V, 1986-1987, n° 1), relatif aux activités scientifiques de service public, figure *pour mémoire* dans le programme justificatif des crédits de politique scientifique du Premier Ministre.

Le *bateau océanographique* remplit parfaitement sa mission. Quant aux équipements de télédétection des Services publics, pour lesquels un crédit de 56,0 MF a été inscrit à l'ajusté 1985 dans le cadre de la 1° phase du plan d'expansion, ils ont fait l'objet d'un nouvel examen à la lumière de la réorientation du programme national « études des ressources terrestres et marines par satellite ».

Het krediet voor 1985 werd dus tot nog toe niet vastgelegd.

* * *

Het activiteitenprogramma 53/4 (blz. 65 van het stuk Senaat, n° 5-V, (1986-1987), n° 1) inzake de acties ter bevordering van de *spitstechnologieën*, beloopt in totaal 754 MF, d.w.z. 25,6 % minder dan in 1985.

Dit is hoofdzakelijk te wijten aan een *vermindering* met 228,6 MF van het krediet uitgetrokken op artikel 01.06 van titel II tot spijzing van het Fonds voor het financieren van acties en programma's voor vernieuwing in de spits-technologieën op nationaal en internationaal vlak. Rekening houdend met de voorgestelde inschrijving van 354 MF voor 1986 in artikel 01.06, bedraagt het beschikbare krediet van het Fonds (art. 60.04 A van titel IV) 856,6 MF en dit is inderdaad voldoende om in 1986 de meerjarenprogramma's, vastgelegd in deze sector, te dekken.

De conceptie- en ontwikkelingsfase van het *radiocommunicatiemateriaal* V. H. F. loopt ten einde. Voor 1986 wordt een laatste schijf ordonnanceringskredieten, ter waarde van 150 MF, voorgesteld in het kader van het programma overheidsinvesteringen. De fase van de realisatie van prototypes wordt overgenomen en gedekt door de kredieten op artikel 01.15 van titel II die bestemd zijn voor de financiering van de O & O-fases van projecten die worden opgezet in samenwerking met andere rijksdiensten.

Het gaat hier over projecten voor *Landsverdediging*, waarvan de O & O ten laste van Wetenschapsbeleid worden genomen en waarvan de nodige budgettaire middelen voor verwezenlijking en aankoop prioritair voorzien zijn in het tienjarenplan van Landsverdediging. Aldus wordt elke onderbreking in de diverse fases van deze programma's voorkomen. Naast het reeds geciteerde V.H.F.-project gaat het ook om het project voor het uitwerken van een *vuurleidingssysteem voor tanks*, uitgerust met een thermische infraroodkijker, en het project voor de ontwikkeling van een *gasmasker*.

Er wordt een nieuw krediet van 50 MF voorgesteld voor de financiering van de valorisatie van het fundamenteel onderzoek aan de universitaire instellingen, de wetenschappelijke instellingen van het Rijk en de industriële hogescholen. Het betreft hier de *Broker*-functie. Deze Broker-functie wordt momenteel in sommige instellingen waargenomen door cellen voor de valorisatie van de resultaten van het onderzoek. Het is aangewezen de inspanningen van deze cellen te versterken door het toekennen van subsidies en door het ter beschikking stellen van renteloze terugvorderbare voorschotten voor het gedeeltelijk dragen van de kosten die gepaard gaan met het verkrijgen van brevetten, de uitvoering van marktstudies, haalbaarheidsstudies en het opstellen van management-plans.

* * *

Het activiteitenprogramma 53/5 (blz. 68 van het Stuk Senaat n° 5-V (1986-1987) n° 1) betreft de middelen voor de 4de opdracht van het *Fonds voor industriële vernieuwing* (F.I.V.). Deze wordt voor 1986 begroot op 400 MF, een bedrag waar de Gewesten hun trekkingsrecht op uitoefenen voor financiering van projecten van toegepast onderzoek en die tot hun uitsluitende bevoegdheid behoren, overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit van 21 februari 1985.

Men is bezig een gunstiger fiscaal klimaat te creëren om het toegepast onderzoek meer aan te moedigen. De Minis-

Le crédit correspondant 1985 n'a donc pas été engagé.

* * *

Le programme d'activités 53/4 (page 65 du document Sénat n° 5 (1986-1987) n° 1), relatif aux actions de soutien dans les *technologies de pointe*, s'élève globalement à 754,0 MF, soit - 25,6 % par rapport à l'exercice 1985.

L'essentiel de cette *décroissance* s'explique par la diminution de 228,6 MF de l'inscription budgétaire de l'article 01.06 du titre II alimentant le Fonds de financement des actions et programmes d'innovation dans les technologies de pointe sur le plan national et international. Compte tenu de l'inscription proposée de 354,0 MF pour 1986 à l'article 01.06, le disponible du Fonds (art. 60.04 A du titre IV) est de 856,6 MF et est suffisant en effet pour assurer la couverture complète des actions pluriannuelles engagées dans ce secteur en 1986.

La phase de conception et de développement du matériel de *radio-communications* V.H.F. touche à sa fin. Une dernière tranche d'ordonnancement de 150 MF est proposée pour l'exercice 1986 dans le cadre du programme des investissements publics. La phase de réalisation des prototypes de ce matériel est prise en relais par les crédits inscrits à l'article 01.15 du titre II et destinés à financer les phases de recherche-développement de projets menés en collaboration avec d'autres services de l'Etat.

Il s'agit ici des projets intéressant la *Défense nationale* dont les phases R & D sont couvertes par la Politique scientifique et dont les moyens budgétaires nécessaires à l'exécution et à l'achat sont inscrits prioritairement dans le plan décennal de la Défense nationale, de manière à assurer qu'aucune rupture n'interviendra entre les différentes phases de ces programmes. Les projets concernés sont, outre le V.H.F. déjà mentionné, la mise au point d'un *système de conduite de tir pour char*, équipé d'une vision infrarouge thermique, et le développement d'un *masque antigaz*.

Un nouveau crédit de 50 MF est proposé pour financer la valorisation de recherches fondamentales des institutions universitaires, des établissements scientifiques de l'Etat et des instituts supérieurs industriels. Cette fonction de *Broker* est actuellement assurée, au sein de certaines institutions, par des cellules de valorisation des résultats de la recherche. Il convient de les renforcer par l'octroi de subventions et par la mise à leur disposition d'avances remboursables sans intérêt destinées à soutenir une partie des dépenses engagées à l'occasion de la prise de brevets, de la réalisation d'études de marché et de faisabilité et de l'établissement de plans d'entreprise.

* * *

Le programme d'activités 53/5 (page 68 du doc. Sénat n° 5-V (1986-1987), n° 1) concerne les moyens mis à la disposition de la quatrième mission du Fonds de Rénovation industrielle (F.R.I.). Celle-ci sera alimentée en 1986 à concurrence d'un montant de 400 MF, sur lequel les Régions exerceront leur droit de tirage pour des projets de recherche appliquée de leur compétence exclusive, conformément aux dispositions de l'arrêté royal du 21 février 1985.

Afin de soutenir davantage la recherche appliquée, un climat fiscal plus favorable est en voie de création. Le

terraad van 5 december heeft al een reeks maatregelen goedgekeurd om het onderzoek in de ondernemingen te bevorderen, met name:

- een verhoogde investeringsaftrek;
- een verruiming van het toepassingsveld van de maatregelen voor de innovatiemaatschappijen;
- een fiscale aftrekbaarheid voor bedrijven die onderzoekscontracten afsluiten met een universiteit of met een industriële hogeschool;
- een verhoogde aftrekbaarheid voor giften aan universiteiten, aan het N. F. W. O., aan het I. W. O. N. L., en aan de door de Ministers van Financiën en van Wetenschapsbeleid erkende instellingen;
- het opzetten van risicobeleggingsfondsen, die aan jonge Belgische ondernemingen op het gebied van spits technologie moeten toelaten gemakkelijker aan het nodige kapitaal te geraken.

* * *

Tenslotte is er het activiteitenprogramma 53/6 (blz. 68 van het Stuk Senaat n° 5-V (1986-1987), n° 1) waarin het provisioneel krediet is ondergebracht voor het expansieplan ter bevordering van het wetenschappelijk en technisch potentieel van België zoals vastgelegd in artikel 82 van de herstellwet van 31 juli 1984.

Het provisioneel krediet kan niet meer worden verantwoord in 1986, vermits de expansie-inspanningen rechtstreeks zijn ingeschreven in het begrotingsprogramma van wetenschapsbeleid door de versterking van sommige bestaande activiteiten en het opgangbrengen van specifieke impulsacties in nieuwe domeinen.

* * *

Tot besluit blijft het de vaste wil van de Minister van Wetenschapsbeleid en van zijn Staatssecretaris om door middel van de acties waarvoor zij verantwoordelijk zijn, het onderzoekspotentieel van ons land te versterken en op een niveau te brengen dat vergelijkbaar is met dat van onze Europese partners.

De kredieten die voor 1986 worden voorgesteld beogen derhalve:

- een verhoging van de middelen voor fundamenteel onderzoek;
- een versterking van de financiering van het toegepast onderzoek door de particuliere sector;
- een intensere samenwerking tussen universiteit en bedrijfssector;
- het optimaliseren van de Belgische deelneming aan de Europese onderzoeksprogramma's.

In deze periode van economische crisis en budgettaire restricties, blijft de Regering er bijgevolg in het bijzonder voor zorgen dat de financiering door de overheid van het wetenschapsbeleid optimaal tegemoet komt aan de belangen van allen die te maken hebben met het onderzoek.

2. Kredieten 1987

De Staatssecretaris verwijst naar de blz. 83 en 84 van het Stuk Senaat n° 5-V, (1986-1987), n° 1. Deze bevatten een tabel die de begrotingsartikelen van de Diensten voor

Conseil des ministres du 5 décembre a déjà approuvé une série de mesures pour favoriser la recherche en entreprises:

- une majoration de la déduction pour investissement;
- un élargissement du champ d'application des mesures pour les sociétés novatrices;
- une prise en compte au point de vue fiscal des conventions de recherche passées entre l'entreprise et l'université ou l'école industrielle supérieure;
- une déduction renforcée pour les dons aux universités, au F.N.R.S., à l'I.R.S.I.A. et aux institutions reconnues par les Ministres des Finances et de la Politique scientifique;
- une mise en œuvre des fonds de placement à risque, qui doivent donner aux jeunes entreprises belges dans la technologie de pointe plus de facilité à réunir les capitaux nécessaires.

* * *

Enfin, il y a le programme d'activités 53/6 (page 68 du Doc. Sénat n° 5-V (1986-1987), n° 1) destiné à accueillir le crédit provisionnel du plan d'expansion du potentiel scientifique et technique de la Belgique prévu à l'article 82 de la loi de redressement du 31 juillet 1984.

Le crédit provisionnel ne se justifie plus en 1986 puisque l'effort d'expansion a directement été porté au sein du programme budgétaire de la politique scientifique par le renforcement de certaines activités existantes et par le lancement d'actions d'impulsion spécifiques dans les nouveaux domaines.

* * *

En conclusion, la volonté du Ministre de la Politique scientifique et de son Secrétaire d'Etat reste, au travers des actions dont ils ont la responsabilité, le renforcement du potentiel de recherche de notre pays afin de l'amener à un niveau comparable à celui de nos partenaires européens.

A cet effet, les crédits qui sont proposés pour 1986 visent:

- une augmentation des moyens pour la recherche fondamentale;
- un renforcement du financement de la recherche appliquée par le secteur privé;
- une collaboration accrue entre l'université et l'industrie;
- une optimisation de la participation belge dans les programmes européens de recherche.

Le Gouvernement demeure ainsi particulièrement vigilant, en cette période de crise économique et de contraintes budgétaires, à ce que le financement public de la politique scientifique soit utilisé au mieux des intérêts de l'ensemble des partenaires du Système de la Recherche.

2. Crédits de 1987

Le Secrétaire d'Etat renvoie aux pages 83 et 84 du document du Sénat n° 5-V, (1986-1987), n° 1 qui contiennent un tableau reprenant les articles budgétaires afférents

Programmatie van het Wetenschapsbeleid en de kredieten voor 1985, 1986 en 1987 weergeeft.

Onder de hoofding «hergroepering» van het verantwoordingsprogramma van de begroting werden de kredieten van het Wetenschapsbeleid zodanig gegroepeerd, dat men de kredieten kan identificeren in de nieuwe voorstelling van de begroting zoals deze werd opgemaakt door de Algemene Afvaardiging voor de Hervorming van de Rijkscomptabiliteit.

De kredieten zijn opgenomen in éénzelfde Organisatieafdeling, met name de afdeling 53.

De financieringsmiddelen (niet-gesplitste kredieten en ordonnancierskredieten) van sectie 53 bedragen voor 1987 in totaal 6860,6 MF, zijnde + 8,7% ten opzichte van het begrotingsjaar 1986 (p.m. 6311,7 MF). Zij vertegenwoordigen circa 12% van het interdepartementaal begrotingsprogramma voor het Wetenschapsbeleid en omvatten een bedrag van 481,8 MF aan lopende uitgaven (Titel I) en een bedrag van 6378,8 MF aan kapitaaluitgaven (Titel II). Daaronder komt een krediet van 450,0 MF voor, dat in het raam van de uitvoering van het Sint-Catharinaplan voor de Gewesten bestemd is. Dat krediet buiten beschouwing gelaten, bedragen de middelen voor de financiering van de activiteiten van de Eerste Minister op het stuk van het Wetenschapsbeleid 6410,6 MF, zijnde een vermeerdering met 1,6% ten opzichte van het vorige begrotingsjaar, welke stijging de gevolgen neutraliseert van het genummerd besluit 402 waarbij de procedures inzake overdracht van saldi afgeschaft worden. Degenen die op die kredieten recht hebben, komen dus dank zij het niveau van de in uitzicht gestelde budgettaire inschrijving aan hun trekken.

Naast de kredieten voor het personeel, werking en uitrusting van de Administratie die onder de hoofding «Bestaansmiddelen» voorkomen, werden de kredieten van sectie 53 van de begroting van de Eerste Minister samengebracht onder zes activiteitsprogramma's waarin alle budgettaire middelen zijn opgenomen die bestemd zijn voor het bereiken van een bepaald oogmerk.

De budgettaire middelen van het «bestaansmiddelenprogramma» hebben betrekking op de dagelijkse werking van de P.D.W.B. en werden in 1987 begrensd tot 184,8 MF, zijnde - 0,9% t.o.v. het overeenkomstige bedrag voor 1986.

* * *

Het activiteitenprogramma 53/1 weerspiegelt het verlangen het onderzoek in prioritaire domeinen met een nationaal, een Europees en een internationaal belang samen te voegen en te coördineren. Het betreft hier de promotie van actieprogramma's voor onderzoek dat de verdere ontwikkeling van de vernieuwing en de verbetering van de kwaliteit van het leven van de bevolking tot doel heeft.

Het globale bedrag van het activiteitenprogramma 53/1 voor 1987 bedraagt 4882,4 MF wat in vergelijking met 1986 een verhoging betekent van 19,5%

Hierin kan het volgende onderscheiden worden:

a) Kredieten voor een totaal bedrag van 2 762 MF, toegewezen aan het ruimtevaartonderzoek (artikel 01.01 en 01.03), zijnde 33,8% meer dan in 1986. Ter inlichting dient hierbij opgemerkt dat het hier gaat om kredieten die België in 1987 zal aanwenden als haar bijdrage in de programma's van het Europese Ruimteagentschap (ESA).

aux services de programmation de la politique scientifique pour 1985, 1986 et 1987.

Sous l'intitulé «regroupements» figurant dans le programme justificatif du budget, les crédits afférents à la Politique scientifique ont été regroupés de façon à pouvoir être identifiés dans la nouvelle présentation du budget, établie par la Délégation générale à la réforme de la comptabilité de l'Etat.

Ces crédits sont regroupés dans une même division organique, à savoir la section 53.

Les moyens de financement (crédits non dissociés et crédits d'ordonnancement) de la section 53 totalisent un montant de 6860,6 MF pour 1987, soit + 8,7% par rapport à l'exercice 1986 (p.m. 6311,7 MF). Ils représentent environ 12% du Programme budgétaire interdépartemental de la Politique scientifique. Ils comprennent un montant de 481,8 MF en dépenses courantes (Titre I) et un montant de 6378,8 MF en dépenses de capital (Titre II). Parmi celles-ci figure un crédit de 450,0 MF destiné aux Régions dans le cadre de l'exécution de l'accord de la Sainte-Catherine. Abstraction faite de ce crédit, les moyens disponibles pour le financement des activités de politique scientifique du Premier Ministre s'élèvent à 6410,6 MF, soit une augmentation de 1,6% par rapport à l'exercice précédent, accroissement qui absorbe les conséquences de l'arrêté numéroté 402 qui supprime les procédures de report des soldes. Les bénéficiaires des crédits sont donc couverts grâce au niveau de l'inscription budgétaire prévue.

Outre les crédits de personnel, de fonctionnement et d'équipement de l'Administration figurant sous la mention «subsistance», les crédits de la division 53 du budget du Premier Ministre ont été regroupés au sein de six «programmes d'activités» reprenant l'ensemble des moyens budgétaires affectés à la poursuite d'un objectif déterminé.

Les moyens budgétaires du programme «subsistance» concernent le fonctionnement journalier des S.P.P.S. et ont été plafonnés en 1987 à 184,8 MF, soit - 0,9% par rapport au montant correspondant pour 1986.

* * *

Le programme d'activités 53/1 traduit la volonté de regrouper et de coordonner les recherches dans des domaines prioritaires d'intérêt national, européen et international. Il s'agit en l'occurrence de promouvoir des programmes et actions de recherche en vue de poursuivre le développement de l'innovation et l'amélioration des conditions de vie de la population.

Le montant total du programme d'activités 53/1 s'élève à 4882,4 MF pour 1987, ce qui représente une augmentation de 19,5% par rapport à 1986.

Ce montant se décompose comme suit:

a) Crédits pour un total de 2 762 MF pour la recherche spatiale (articles 01.01 et 01.03), soit 33,8% de plus qu'en 1986. Il convient de préciser que ces crédits représentent la participation de la Belgique aux programmes de l'Agence spatiale européenne en 1987.

b) De nationale en internationale R & D acties en programma's (artikel 01.01), voor een totaal bedrag van 1797,0 MF in 1987, of 3,8 % minder dan 1986.

Voor 1987 werd een krediet van 1440,1 MF voor de dekking van R & D programma's toegewezen. In termen van betalingen tijdens het begrotingsjaar 1987, wordt het bedrag op de volgende indicatieve wijze verdeeld, rekening houdend met het meerjarig karakter van de acties:

	<i>in miljoenen F</i>
— R & D programma Energie (einde van het onderzoek in 1987)	194,0
— Nationaal programma Prest (einde in september 1987)	211,4
— Luchtvaartprogramma's (waaronder Airbus A-320)	430,2
— Interuniversitaire aantrekkingspolen (nieuwe actie)	200,0
— Impulsprogramma inzake artificiële Intelligentie (nieuwe actie)	90,0
— Nationaal programma « Micro-organismenverzamelingen » (voortzetting)	36,7
— Thematische actie Antarctica (voortzetting)	29,8
— Studieprogramma van de hulpbronnen op het vasteland en in zee per satelliet (herzien programma)	106,5
— Impulsprogramma's, onder andere betreffende de biologie (te vervolledigen naargelang de behoeften, gebruikmakend van de beschikbare middelen van het Fonds 66.07 A van de bijzondere sectie)	10,0
— Wetenschappelijke en beroepsinformatie (in samenhang met E. E. G.-acties)	10,0
— Belgische bijdrage voor het Synchrotron en	20,0
— Belgische deelname aan Comett	10,0
— Diverse (zoals brevetten, steun aan Coc, internationale samenwerkingsacties,...)	91,5

Het krediet van artikel 01.01 omvat tevens de financiering van de deelneming aan acties in verband met het raamprogramma voor wetenschappelijke en technische activiteiten van de E. G. en daar is voor 1987 een bedrag van 350,0 MF mee gemoeid.

De beslissingen die betreffende het raamprogramma dienen te worden genomen door de Raad voor Onderzoek van de Europese Gemeenschappen waarvan België tijdens het eerste semester van 1987 het voorzitterschap waarneemt, zullen een grote invloed hebben op de acties waaraan voorrang moet worden verleend. Er zal daaromtrent te gepasten tijde een mededeling worden gedaan.

c) Het programma 53/1 heeft ook betrekking op het demonstreren van nieuwe procédés, produkten en uitrustingen voor een rationeel energieverbruik, uitgevoerd op initiatief van de universitaire instellingen in het raam van het koninklijk besluit van 25 mei 1983 (art. 01.18). Het gaat hier om het einde van een programma.

Het voor 1987 voorgestelde krediet van 52,7 MF houdt dus rekening met de dekking op het stuk van ordonnancering van de projecten der universitaire instellingen waaromtrent voorheen een overeenkomst met het Rijk werd aangegaan.

d) De laatste activiteit van het programma inzake regeringsimpuls heeft betrekking op het Belgische aandeel in de EUREKA-projecten. Naast de twee kredieten (12.27 van Titel I en 74.02 van Titel II) tot dekking van de uitgaven

b) Un montant total de 1797 MF en 1987 pour les actions et programmes nationaux et internationaux R & D (article 01.01), soit 3,8 % de moins qu'en 1986.

Un crédit de 1440,1 MF a été affecté au financement des programmes R & D en 1987. En ce qui concerne les paiements au cours de l'année budgétaire 1987, le montant est réparti de la manière suivante compte tenu du caractère pluriannuel des actions:

	<i>en millions de F</i>
— programme R & D Energie (fin des recherches en 1987)	194,0
— programme national Prest (fin en septembre 1987)	211,4
— programmes aéronautiques (dont Airbus A-320)	430,2
— pôles d'attraction interuniversitaires (nouvelle action)	200,0
— programme d'impulsion dans le domaine de l'intelligence artificielle (nouvelle action)	90,0
— programme national « collection de microorganismes » (continuation)	36,7
— action thématique Antarctica (continuation)	29,8
— programme d'études des ressources terrestres et maritimes par satellite (programme revu)	106,5
— programmes d'impulsion concernant notamment la biologie (à compléter selon les besoins en recourant aux moyens disponibles du Fonds 66.07 A de la section particulière)	10,0
— information scientifique et professionnelle (dans le cadre des actions C. E. E.)	10,0
— contribution belge au Synchrotron	20,0
— participation belge à Comett	10,0
— divers (tels que brevets, soutien à la Coc, actions internationales de coopération)	91,5

Le crédit de l'article 01.01 comprend également le financement de la participation à des actions liées au programme-cadre des activités scientifiques et techniques de la C. E., pour un montant de quelque 350,0 MF en 1987.

Les décisions à prendre au sujet du programme-cadre par le Conseil Recherche des Communautés européennes dont la Belgique assure la présidence ce 1er semestre 1987, auront une influence importante sur nos priorités quant aux actions à entreprendre. Une communication sera faite à ce sujet en temps utile.

c) Le programme 53/1 concerne également les actions de démonstration de procédés, produits et équipements nouveaux d'utilisation rationnelle de l'énergie, réalisées à l'initiative des institutions universitaires dans le cadre de l'arrêté royal du 25 mai 1983 (art. 01.18). Il s'agit d'une fin de programme.

Le crédit de 52,7 MF proposé pour 1987 prend donc en compte la couverture en ordonnancement des projets des institutions universitaires qui ont fait antérieurement l'objet d'une convention avec l'Etat.

d) Enfin, la dernière activité du programme d'impulsion gouvernementale concerne la participation belge aux projets EUREKA. Outre les deux crédits (12.27 du Titre I et 74.02 du Titre II) destinés à couvrir le paiement en 1987

in 1987 veroorzaakt door de vestiging van het EUREKA-secretariaat te Brussel, wordt een ordonnanceringskrediet van 250 MF uitgetrokken voor de financiering van de tranche 87 van de projecten waarbij de Belgische industrie betrokken is. Het betreft hier een merkelijke stijging met 66,7 % ten opzichte van het vorige begrotingsjaar maar in dat jaar moest alleen de start van dat proces worden bekostigd.

* * *

Het activiteitenprogramma 53/2 (blz. 63 van het Stuk, Senaat n° 5-V (1986-1987) n° 1) handelt over het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in die domeinen die een uitzonderlijk belang hebben voor de economie en de samenleving. In de schoot van dit programma zijn die kredieten samengebracht die de bevordering beogen van uitmuntende wetenschappelijke ploegen werkzaam in domeinen met een bijzonder belang voor de ontwikkeling van de kennis en de mogelijke toepassing ervan op middellange en lange termijn. (Het betreft hier de geconcentreerde acties en de Fondsen voor onderzoek).

Het totaal bedrag voor het activiteitenprogramma 53/2 voor 1987 bedraagt 1 039,3 MF, of 17,5 % meer dan in 1986.

De verhoging is het gevolg van de aanpassing van de financiering der speciale Fondsen voor onderzoek van de universitaire instellingen: van het voorgestelde bedrag van 455,0 MF werd een krediet van 75,0 MF bestemd voor de dekking van de 25 % van de schijf 1985. Deze werd niet geordonnanceerd in 1985, en bijgevolg voor dat dienstjaar geannuleerd.

Het krediet 1987 voor de geconcentreerde onderzoekacties, die werden goedgekeurd bij gemeenschappelijk akkoord tussen de Staat en de universitaire instellingen, steunend op het koninklijk besluit van 7 juli 1976, wordt gehandhaafd op het niveau van 1986, zijnde 584,3 MF.

* * *

Het activiteitenprogramma 53/3, betreffende de ontwikkeling van specifieke wetenschappelijke dienstverlenende activiteiten komt, zoals vorig jaar, *ter inlichting* voor in het samenvattend hoofdstuk van de kredieten voor Wetenschapsbeleid van de Eerste Minister.

* * *

Het activiteitenprogramma 53/4 behelst de bevordering van de spits technologieën in het raam van het overheidsopdrachtenbeleid en voor de valorisatie van de fundamentele onderzoeken, d.i. de financiering van acties en programma's met het oog op de verbetering van het concurrentievermogen van de industrie en de diensten, met name in het raam van de overheidsbestellingen, op de verhoging van de toegevoegde waarde van de in België gefabriceerde geavanceerde technologieuitrusting en -produkten.

Met het activiteitenprogramma 53/4 is voor 1987 een totaal bedrag van 754,1 MF gemoeid en dat betekent een status-quo ten opzichte van het begrotingsjaar 1986 aangezien de Regering beslist heeft voortaan een extra inspanning te leveren inzake belastingvrijstelling.

a) Het bedrag van 470,0 MF, op artikel 01.06 (acties voor vernieuwing van de spits technologieën) moet de mogelijkheid bieden concrete vorm te geven aan de Sint-Catharina-overeenkomst die o.m. voorziet in de overdracht aan de Gewesten van een bedrag van 450 MF door middel van het mechanisme van het F.I.V.-derde opdracht.

des dépenses résultant de l'installation du Secrétariat EUREKA à Bruxelles, un crédit d'ordonnancement de 250 MF est prévu pour le financement de la tranche 87 des projets, auxquels l'industrie belge est associée. Il s'agit d'un accroissement sensible de 66,7 % par rapport à l'exercice précédent mais cet exercice ne couvrirait que le démarrage du processus.

* * *

Le programme d'activités 53/2 (Doc. Sénat n° 5-V, (1986-1987), n° 1, p. 63) concerne la recherche scientifique fondamentale dans des disciplines d'intérêt exceptionnel pour l'économie et la société. Sont regroupés dans ce programme les crédits destinés à stimuler des équipes scientifiques d'excellence dans des domaines particulièrement importants pour l'avancement des connaissances et pour leurs applications potentielles à moyen et à long terme. (Il s'agit des actions concertées et des fonds de recherche).

Le montant total affecté au programme d'activités 53/2 pour 1987 s'élève à 1 039,3 MF, soit 17,5 % de plus qu'en 1986.

L'augmentation est due à l'adaptation du financement des fonds spéciaux de recherche des institutions universitaires: on a prélevé du montant proposé de 455 MF un crédit de 75 MF pour couvrir 25 % de la tranche de 1985. Celle-ci n'a pas été ordonnancée en 1985 et a par conséquent été annulée pour cet exercice.

Le crédit de 1987 pour les actions de recherche concertées, sélectionnées de commun accord entre l'Etat et les institutions universitaires conformément à l'arrêté royal du 7 juillet 1976, est maintenu au niveau de 1986, soit 584,3 MF.

* * *

Le programme d'activités 53/3, relatif au développement d'activités scientifiques à finalité de service public, figure, comme l'année passée, *pour mémoire* dans le chapitre récapitulatif des crédits des Services du Premier Ministre affectés à la Politique scientifique.

* * *

Le programme d'activités 53/4 traite de la promotion des technologies de pointe dans le cadre de la politique des marchés publics et pour la valorisation des recherches fondamentales. On vise ici le financement d'actions et de programmes en vue d'améliorer la compétitivité de l'industrie et des services — notamment dans le cadre des commandes publiques — et d'accroître la valeur ajoutée des équipements et produits de technologie avancée fabriqués en Belgique.

Le programme d'activités 53/4 s'élève globalement en 1987 à 754,1 MF, soit un statu-quo par rapport à l'exercice 1986, le gouvernement ayant décidé de porter désormais l'effort sur des mesures de détaxation fiscales.

a) Le montant de 470,0 MF qui apparaît en regard de l'article 01.06 (actions d'innovation technologique) doit permettre la concrétisation de l'accord de la Ste Catherine, prévoyant — entre autres choses — le transfert aux Régions d'un montant de 450 MF via le mécanisme du F.R.I.-3e mission. Un montant de 20,0 MF permettra

Een bedrag van 20,0 MF zal het mogelijk maken dat de lopende contractuele verbintenissen in 1987 nageleefd worden.

b) In artikel 01.19 wordt voor 1987 een krediet van 34,1 MF voorgesteld om — overeenkomstig de vroeger door de Regering gestelde oogmerken en beperkingen — de mogelijkheid te bieden het belangrijk project « Informatica-burotica » dat bij de diensten voor programmatie van het Wetenschapsbeleid aan de gang is, tot een goed einde te brengen.

c) Een bedrag van 200,0 MF is op artikel 01.15 uitgetrokken met het oog op de financiering van de onderzoeks- en ontwikkelingsfasen van projecten in samenwerking met andere Staatsdiensten.

Zoals voor het begrotingsjaar 1986 werd voor 1987 een krediet van 50 MF voorgesteld in het kader van artikel 01.16 bestemd voor de financiering van de valorisatie van het fundamenteel onderzoek van de universitaire instellingen, van de wetenschappelijke instellingen van het Rijk en van de Industriële Hogescholen.

* * *

De activiteitenprogramma's 53/5 en 53/6 komen ter inlichting voor in het samenvattend hoofdstuk van de kredieten voor Wetenschapsbeleid van de Eerste Minister.

Het betreft respectievelijk :

— kredieten, voor het programma n° 5, bestemd ter aanmoediging via de 4^e F.I.V. opdracht, van de expansie van het wetenschappelijk en technisch potentieel van het land, met middelen toegekend aan de Gewesten voor initiatieven op gebied van het toegepast onderzoek in materies die krachtens de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen tot hun exclusieve bevoegdheid horen (er wordt verwezen naar de nieuwe opdracht van het F.I.V., 3^e opdracht).

— een voorlopig krediet voor het programma n° 6, betreffende het meerjarenplan voor de expansie van het wetenschappelijk en technisch potentieel van België, genomen in uitvoering van artikel 82 van de herstellwet van 31 juli 1984. Deze doelstelling werd vervangen door de creatie van een gunstiger fiscaal klimaat, dat de privé-sector in staat zou moeten stellen meer eigen middelen aan te wenden op het terrein van het onderzoek en de ontwikkeling in de bedrijven.

* * *

Tot besluit kan men stellen dat de voor 1987 voorgestelde kredieten de volgende tendensen vertonen :

— een toename van de middelen die door België uitgetrokken worden voor de deelname van zijn research-teams en industriële laboratoria aan internationale projecten, en dat geldt zowel voor de programma's van het Europees ruimteagentschap als voor de Eureka-projecten en de door de Europese Gemeenschap opgezette projecten. Die drie sectoren alleen reeds vertegenwoordigen 50 % van de kredieten voor Wetenschapsbeleid van de Eerste Minister;

— een versterking van de middelen die ter beschikking van de universiteiten gesteld worden voor de financiering van hun bijzondere researchfondsen;

— de voortzetting van de heroriëntering van de landelijke R.D.-programma's en -acties en wel door de middelen die wegens het beëindigen van de Prest- en Energieprogramma's vrijgekomen zijn te besteden aan de lancering van programma's ter bevordering van de artificieel instellingen en de biowetenschappen en aan de oprichting van onderzoeksnetten rondom interuniversitaire aantrekkingspolen.

d'assurer en 1987 le suivi des engagements contractuels en cours.

b) Un crédit de 34,1 MF est proposé en 1987 à l'article 01.19 pour permettre — dans le cadre des objectifs et limites fixés antérieurement par le Gouvernement — la finalisation du projet pilote « informatique-bureautique » en cours au sein des Services de programmation de la Politique scientifique.

c) Un montant de 200,0 MF est inscrit à l'article 01.15 pour financer la recherche-développement de projets réalisés en collaboration avec d'autres Services de l'Etat.

Comme pour l'année budgétaire 1986, un crédit de 50 MF est proposé pour 1987 à l'article 01.16, pour financer la valorisation de la recherche fondamentale des institutions universitaires, des établissements scientifiques de l'Etat et des instituts supérieurs industriels.

* * *

Les programmes d'activités 53/5 et 53/6 figurent pour mémoire dans le chapitre récapitulatif relatif aux crédits destinés à la Politique scientifique du Premier Ministre.

Il s'agit respectivement :

— des crédits relatifs au programme n° 5, destiné à encourager, par le biais de la quatrième mission du F.R.I., l'expansion du potentiel scientifique et technique du pays par des ressources attribuées aux Régions pour des initiatives de recherche appliquée dans les matières relevant de leur compétence exclusive en vertu de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles (il est renvoyé à la nouvelle mission du F.R.I., 3e mission).

— d'un crédit provisoire destiné au programme n° 6, relatif au plan pluriannuel d'expansion du potentiel scientifique et technique de la Belgique prévu à l'article 82 de la loi de redressement du 31 juillet 1984. Cet objectif a été remplacé par la création d'un climat fiscal plus favorable, qui devrait permettre au secteur privé d'affecter davantage de ressources propres à la recherche et au développement dans les entreprises.

* * *

En conclusion, les crédits qui sont proposés pour 1987 traduisent les orientations suivantes :

— une augmentation des moyens consacrés par la Belgique à la participation de ses équipes de recherche et laboratoires industriels aux projets internationaux, que ce soit dans les programmes de l'Agence spatiale européenne, dans les projets Eureka ou encore dans les actions initiées par la Communauté européenne. Ces trois secteurs représentent à eux seuls 50 % des crédits de politique scientifique du Premier Ministre;

— un renforcement des moyens mis à la disposition des universités pour le financement de leurs fonds spéciaux pour la recherche;

— la poursuite de la réorientation des programmes et actions nationales de R.D., en consacrant les moyens dégagés par la fin des programmes Prest et Energie au lancement de programmes d'impulsion en Intelligence artificielle et en Sciences de la vie et à la mise en place de réseaux de recherches autour des pôles d'attraction interuniversitaires.

Deze acties moeten worden gezien in het raam van het interdepartementaal begrotingsprogramma voor Wetenschapsbeleid voor 1987, waarvoor het Ministerieel Comité voor Wetenschapsbeleid op 22 januari 1987 een bedrag van 57,5 miljard heeft goedgekeurd.

Dit bedrag vertegenwoordigt een geringe vermindering met 0,5 % t.o.v. het begrotingsjaar 1986, zonder dat evenwel afbreuk wordt gedaan aan de belangrijke acties waarop dat bedrag betrekking heeft.

De kredieten van de Eerste Minister — Sector Wetenschapsbeleid — vertegenwoordigen slechts 12 % van dat bedrag.

II. — ALGEMENE BESPREKING

1. Werkwijze

De heren Galle, Baldewijns en Vanhorenbeek zijn van oordeel dat het wetenschapsbeleid van primordiaal belang is, een belangrijke wapen in de strijd tegen de economische crisis en bijgevolg door een afzonderlijke commissie voor het wetenschapsbeleid zou moeten behandeld worden. Deze commissie zou niet alleen de begrotingen bespreken, maar daarnaast daadwerkelijk het beleid controleren, ook te velde.

Dezelfde leden en *de heren Taelman en Moors* pleiten ook voor een geïntegreerde begroting van het Wetenschapsbeleid. In deze commissie wordt immers slechts 12 % van alle kredieten voor de sector wetenschapsbeleid behandeld. Om het beleid te kunnen beoordelen is een overzicht van het geheel van de kredieten, verspreid over alle departementen, en zowel nationale als gewestelijke, onontbeerlijk.

De Voorzitter meent dat zowel het probleem van het globale overzicht als de behandeling door een afzonderlijke commissie zaken zijn die door het Parlement zelf moeten opgelost worden.

De Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid is het er in principe mee eens dat een geïntegreerde begroting interdaad een coherenter beleid zou toelaten.

Dit zou echter alleen kunnen beslist worden ter gelegenheid van een nieuwe regeringsvorming. Zo'n eenheidsbegroting bestaat alleen in Frankrijk en Duitsland.

Over het geheel van de inspanningen in de sector wetenschapsbeleid deelt de Staatssecretaris volgende gegevens mede:

Ces actions s'inscrivent dans le cadre du programme budgétaire interdépartemental de la politique scientifique pour 1987 dont le Comité ministériel de la Politique scientifique, en date du 22 janvier 1987, a approuvé le montant de 57,5 milliards de FB.

Ce montant présente une faible adaptation à la baisse de 0,5 % par rapport à l'exercice 1986 sans pour autant porter atteinte aux actions majeures qu'il recouvre.

Ces crédits du Premier Ministre — secteur Politique scientifique — ne représentent par rapport à ce montant que 12 %.

II. — DISCUSSION GENERALE

1. Méthode

MM. Galle, Baldewijns et Vanhorenbeek estiment que la politique scientifique est un élément primordial dans la lutte contre la crise économique et qu'il conviendrait dès lors de créer une commission distincte de la politique scientifique. Cette commission ne se bornerait pas à examiner les budgets; elle contrôlerait également la politique menée et ses effets sur le terrain.

Les mêmes membres ainsi que *MM. Taelman et Moors* plaident également en faveur d'un budget intégré de la politique scientifique. La commission n'examine en effet que 12 % de l'ensemble des crédits destinés à la politique scientifique. Or, pour évaluer correctement la politique menée, il est indispensable d'avoir un aperçu de la totalité des crédits et de leur répartition entre tous les départements, qu'ils soient nationaux ou régionaux.

Le président estime que l'organisation d'un examen de l'ensemble des crédits et la création éventuelle d'une commission distincte sont des problèmes qui doivent être résolus au niveau du Parlement, et non de cette commission.

Le Secrétaire d'Etat reconnaît qu'un budget intégré permettrait effectivement de mener une politique plus cohérente.

Une telle initiative ne pourrait toutefois être envisagée que lors de la formation d'un nouveau Gouvernement. Au reste, seules la France et l'Allemagne ont un budget unique pour la politique scientifique.

Le Secrétaire d'Etat communique le tableau suivant qui présente l'ensemble des efforts consentis dans le secteur de la politique scientifique:

TABEL
Begrotingsprogramma voor Wetenschapsbeleid
Uitgesplitst per uitgavengroep (*)

Uitgaven- groep — Masse	Opschrift — Intitulé	M. C. W. B. 1986 (MF)	M. C. W. B. 1987 (MF)	Ontwikkeling 86/87 (%) — Evolution 86/87 (%)
		C. M. P. S. 1986 (MF)	C. M. P. S. 1987 (MF)	
I	Rechtstreekse financiering van het universitair onderwijs. — Financement direct de l'enseignement universitaire	27 359,4	26 888,1	— 1,72
II	Onrechtstreekse financiering van het universitair onderzoek. — Financement indirect de la recherche universitaire	3 579,9	3 797,7	+ 6,08
III	Wetenschappelijke activiteiten op industrieel of landbouwgebied. — Activités scientifiques à finalité industrielle ou agricole	9 404,0	8 856,4	— 5,82
IV	Wetenschappelijke activiteiten voor de openbare dienst. — Activités scientifiques à finalités de service public	6 559,5	6 446,5	— 1,72
V	Bijdragen tot de internationale wetenschappelijke activiteiten. — Contributions aux activités scientifiques internationales	5 179,9	5 964,0	+ 15,14
VI	Financiële overdrachten naar het universitair onderwijs. — Transferts financiers à l'enseignement universitaire	5 768,5	5 593,8	— 3,03
Totaal bedrag van het begrotingsprogramma voor Wetenschapsbeleid. — Total du programme budgétaire de la Politique scientifique		57 851,2	57 546,5	— 0,53

(*) Bovenstaande tabel is een eerste benadering van de belangrijkste soorten van uitgaven inzake wetenschapsbeleid voor de begrotingsjaren 1986 en 1987. Een juiste uitsplitsing per uitgavengroep en subgroep is mogelijk zodra alle begrotingsartikelen en basistoelagen definitief vastgesteld zijn.

De heren Galle, Baldewijns en Vanhorenbeek betreuren dat de Commissie de adviezen van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid niet tot haar beschikking heeft. Deze adviezen zouden de leden toelaten de begroting beter te beoordelen. Het zou eveneens nuttig zijn deze adviezen regelmatig te laten toelichten in Commissie door een vertegenwoordiger van de Raad.

De heren Moors, Baldewijns en Vanhorenbeek betreuren ook de beleidsnota niet gekregen te hebben.

De Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid antwoordt dat de Nationale Raad afhangt van de Minister van Wetenschapsbeleid. Deze laatste is het ermee eens dat de Nationale Raad zijn adviezen verzendt aan de Parlementsleden en dat hij gehoord wordt door de Commissie.

2. Vergelijkbare cijfergegevens

De heer Galle meent dat de bedragen die besteed worden aan Wetenschapsbeleid in 1985, 1986 en 1987 niet zomaar te vergelijken zijn. De heer Taelman merkt op dat de middelen toegekend voor het Wetenschapsbeleid op de begroting van de Eerste Minister stegen van 5,1 miljard F naar 6,3 miljard F in 1986 en 6,9 miljard F in 1987, maar vraagt of die cijfers vergelijkbaar zijn.

De Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid antwoordt dat, voor het jaar 1985, er rekening mee moet gehouden worden dat toen slechts 11/12 van de universitaire begrotingen werden uitbetaald. Voor de jaren 1986 en 1987 moeten bovendien de reserves van het Fonds voor Prototypes (1,7 miljard F) bij de potentiële uitgaven geteld worden.

3. 2 % van het B.N.P. voor Wetenschapsbeleid

De heren Galle, Ylief en Baldewijns herinneren eraan dat het doel dat de Regering had, nl. om 2 % van het B.N.P. te besteden aan het wetenschappelijk onderzoek, niet bereikt is. Is dat nog altijd het streefdoel? Kan deze norm getoetst worden aan wat landen als bv. Nederland en Zweden besteden aan wetenschapsbeleid?

De Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid bevestigt dat 2 % van het B.N.P. het doel blijft en dat ernaar gestreefd

TABLEAU
Programme budgétaire de la Politique scientifique
Ventilation par masses (*)

(*) Le tableau ci-dessus constitue une première approche des grands types de dépenses de politique scientifique pour les exercices 1986 et 1987. Une ventilation précise par masse et sous-masse pourra être établie dès que tous les articles budgétaires et allocations de base auront été définitivement fixés.

MM. Galle, Baldewijns et Vanhorenbeek regrettent que la Commission ne soit pas en possession des avis du Conseil national de la Politique scientifique. Ces avis permettraient en effet aux membres de mieux juger le budget. Il serait également souhaitable qu'un représentant du Conseil vienne régulièrement commenter ces avis devant la Commission.

MM. Moors, Baldewijns et Vanhorenbeek regrettent également qu'ils n'aient pas reçu la note de politique.

Le Secrétaire d'Etat à la Politique scientifique répond que le Conseil national dépend du Ministre de la Politique scientifique. Ce dernier accepte que le Conseil national transmette ses avis aux parlementaires et soit entendu par la Commission.

2. Comparabilité des chiffres

M. Galle estime que les montants consacrés à la Politique scientifique en 1985, 1986 et 1987 ne peuvent être comparés. M. Taelman fait observer que les ressources affectées à la Politique scientifique dans le cadre du budget du Premier Ministre sont passées de 5,1 milliards de F à 6,3 milliards de F en 1986 et à 6,9 milliards de F en 1987, mais demande si ces chiffres sont comparables.

Le Secrétaire d'Etat à la Politique scientifique répond qu'il faut tenir compte du fait que 11/12èmes seulement des budgets universitaires ont été versés en 1985. Pour les années 1986 et 1987, il faut en outre inclure les réserves du Fonds des prototypes (1,7 milliard de F) dans les dépenses potentielles.

3. 2 % du P.N.B. pour la politique scientifique

MM. Galle, Ylief et Baldewijns rappellent que l'objectif que le Gouvernement s'était fixé, à savoir consacrer 2 % du P.N.B. à la recherche scientifique, n'est pas atteint. Cet objectif est-il maintenu? Ce pourcentage peut-il être comparé aux moyens consacrés à la politique scientifique par des pays tels que les Pays-Bas et la Suède?

Le secrétaire d'Etat à la Politique scientifique confirme que l'objectif reste d'atteindre 2 % du P.N.B. et ce, en

wordt dit in 1990 te bereiken. Een bijzondere inspanning wordt verwacht van de privé-sector. De 2 % komt overeen met 2,8 % van de Rijksbegroting (min de dotaties en de openbare schuld). In Nederland is het aandeel van het wetenschapsbeleid 1,9 % van het B. I. P. De inspanning van de privé-sector is er groter dan in België (0,92 % vs. 0,82 %).

De heer Ylieff verwijst naar verklaringen van de universiteitsrectoren en de unanimiteit in wetenschappelijke milieus om de besparingen op wetenschapsbeleid te veroordelen. Hij meent ook dat de bedragen die door het Parlement gestemd worden en de kredieten die uiteindelijk betaald worden verschillen. Dikwijls gebeuren de betalingen te laat. Is dit toevallig of te wijten aan slecht beheer?

De Staatssecretaris antwoordt dat dit laatste een technische kwestie is en niet de fout van het departement Wetenschapsbeleid.

4. Inhaalplan Maystadt

De heren Vanhorenbeek, Moors en Ylieff merken op dat dit plan niet meer uitgevoerd wordt.

De Staatssecretaris antwoordt hierop dat het plan niet volledig kan uitgevoerd worden omdat dit financieel niet haalbaar is. Sommige opties zijn inderdaad weggefallen.

5. Het St.-Katelijneplan en het wetenschapsbeleid

De heer Galle vraagt of de elementen van het St-Katelijneplan in een aanpassingsblad verwerkt zullen worden en welke de repercussies ervan op de begroting zullen zijn. In het akkoord was ook de overheveling voorzien van het Studiecentrum voor Kernenergie (S.C.K.) Mol naar het Vlaamse Gewest. Het S.C.K. heeft echter vooral nationale opdrachten, die ontsnappen aan de gewestelijke invloed. Ook de heer Moors heeft bedenkingen in deze zin.

De heer Ylieff signaleert het advies van de Raad van State over deze overheveling, waarin staat dat deze moeilijk te verwezenlijken is. Bovendien leggen regeringsleden hierover tegenstrijdige verklaringen af. Hoeveel staat men nu met de overheveling?

De Staatssecretaris bevestigt dat 65 % tot 75 % van de activiteiten van het S.C.K. inderdaad nationaal zijn. De besprekingen over de overdracht zijn momenteel aan de gang binnen het overlegcomité Regering-Executieven.

De bedragen van het St.-Katelijneplan zijn opgenomen in de begroting, maar moeten nog geaffecteerd worden. Er zal dus geen aanpassing komen.

6. Regionale spreiding van de projecten

De heer Galle wijst op de verhouding tussen het aantal Nederlands- en Franstalige afgestudeerden aan de universiteiten, die 58/42 is. De politieke sleutel die gehanteerd wordt bij steun aan projecten is echter 55/45 en die norm wordt in werkelijkheid niet gehaald. Aan Nederlandstalige kant haalt men slechts 51 %. Is de politieke wil aanwezig om, zoals gesuggereerd is door de Voorzitter van de V.L.I.R. en rector Dillemans van de K.U.L., correctietoelagen toe te kennen aan Vlaanderen? Waarom zou de huidige wanverhouding niet rechtgezet kunnen worden door een wetsontwerp?

In instellingen als het Instituut tot aanmoediging van het wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw

1990. Le Gouvernement espère que le secteur privé fera un effort particulier dans ce sens. Ces 2 % correspondent à 2,8 % du budget de l'Etat (moins les dotations et la dette publique). Aux Pays-Bas, le budget de la politique scientifique représente 1,9 % du P.I.B. L'effort consenti par le secteur privé est plus important qu'en Belgique (0,92 % contre 0,82 %).

M. Ylieff évoque les déclarations des recteurs d'université et rappelle que les milieux scientifiques condamnent unanimement les mesures d'économies qui touchent la politique scientifique. Il estime également que les montants votés par le Parlement diffèrent des crédits qui sont finalement versés. Est-ce un hasard ou est-ce dû à une mauvaise gestion?

Le Secrétaire d'Etat répond qu'il s'agit là d'une question technique et que le département de la Politique scientifique n'est pas responsable de cette différence.

4. Plan de rattrapage Maystadt

MM. Vanhorenbeek, Moors et Ylieff font observer que l'exécution de ce plan a été interrompue.

Le Secrétaire d'Etat répond que le plan ne peut être réalisé entièrement pour des raisons financières. Certaines options ont en effet été supprimées.

5. L'accord de la Sainte-Catherine et la politique scientifique

M. Galle demande si les éléments de l'accord de la Sainte-Catherine seront repris dans un feuillet d'ajustement et demande quelles en seront les répercussions budgétaires. Cet accord prévoyait également le transfert du Centre d'étude de l'énergie nucléaire (C.E.N.) à la Région flamande, alors que le C.E.N. assume principalement des missions à caractère national qui échappent à l'emprise régionale. *M. Moors* abonde dans le même sens.

M. Ylieff attire l'attention sur l'avis du Conseil d'Etat qui estime que ce transfert est difficile à réaliser. En outre, les membres du Gouvernement font à ce sujet des déclarations contradictoires. Où en est actuellement ce transfert?

Le Secrétaire d'Etat confirme que 65 % à 75 % des activités du C.E.N. ont en effet un caractère national. Le transfert fait actuellement l'objet de discussions au sein du comité de concertation Gouvernement-Exécutifs.

Les montants de l'accord de la Sainte-Catherine sont repris dans le budget, mais doivent encore être affectés. Il n'y aura donc pas d'ajustement.

6. Répartition régionale des projets

M. Galle souligne que le rapport entre le nombre de diplômés universitaires néerlandophones et francophones est de 58/42. Or, la clé de répartition politique qui est utilisée en matière d'aide aux projets est de 55/45, norme qui n'est d'ailleurs pas respectée dans la réalité puisque les Flamands n'obtiennent que 51 % des crédits. Le Gouvernement a-t-il la volonté politique d'octroyer des subventions de rattrapage à la Flandre ainsi que l'ont suggéré le président du V.L.I.R. et le recteur Dillemans de la K.U.L.? Pourquoi la distorsion actuelle ne pourrait-elle pas être redressée par un projet de loi?

Dans des organismes tels que l'Institut pour l'encouragement de la recherche scientifique dans l'industrie et l'agri-

(I. W. O. N. L.) blijft de benadeling van Vlaanderen flagrant.

Ook de heer Vanhorenbeek vraagt welke maatregelen zullen genomen worden — en binnen welke termijn — om deze zeker toestand recht te zetten.

De heer Y. Harmegnies meent dat het realistischer is projecten zelf te beoordelen in plaats van communautaire verdeelsleutels te gebruiken.

In de veronderstelling dat er een België van twee snelheden zou bestaan, vraagt de heer Ylieff of de verdeling van kredieten gebeurt in functie van de herkomst of van een nationale solidariteit.

De Staatssecretaris antwoordt dat het nationale criterium een verhouding 55/45 is en strikt geëerbiedigd wordt. Een wijziging is moeilijk in de huidige situatie.

7. Fiscale stimuli vs. subsidies

De heer Galle meent dat over het toekennen van fiscale stimuli grondig moet nagedacht worden. De controle erop is immers moeilijk, wat niet het geval is bij subsidies. Ook de heer Baldewijns stelt zich vragen over de controle-mogelijkheid van de overheid.

De heer Taelman verwijst naar de Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid die op 5 mei 1987 in de Senaat gezegd heeft dat fiscale stimuli het voordeel hebben niet selectief te zijn en zo ook aan K. M. O.'s ten goede komen. Spreker vraagt hierover meer uitleg. Welke projecten kunnen ervan genieten?

De heer Galle is van oordeel dat K. M. O.'s niet zelf aan wetenschappelijk onderzoek kunnen doen omdat ze er de middelen niet voor hebben. Dus zou het alleen gaan om de toepassing van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek.

Ook de heer Baldewijns vraagt wat de rol van de K. M. O.'s in het wetenschappelijk onderzoek kan zijn. Dit lijkt hem bovendien een maatregel die alleen kapitaal-krachtige K. M. O.'s ten goede komt. Wat met K. M. O.'s die een project willen opzetten zonder het nodige kapitaal ervoor te hebben?

De heer Moors verkiest een verhoging van kredieten boven de financieringsvorm van fiscale stimuli.

De heren Ylieff en Baldewijns vragen of men al verder gevorderd is dan het stadium van de intenties in deze materie. Wat is reeds gerealiseerd?

De heer Baldewijns stelt eveneens vragen over de minder-opbrengsten die deze fiscale stimuli tot gevolg hebben voor de Staat, over de verdeling ervan over de verschillende landsgedeelten en over de criteria om deze aftrek toe te staan, dus over de beoordeling van de opportuniteit van projecten.

De Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid bevestigt dat de fiscale stimuli niet selectief zijn. Een inventaris van het wetenschappelijk potentieel bewijst bovendien dat een belangrijk deel van de navorsers bij K. M. O.'s tewerkgesteld is. Het doel van de fiscale stimuli is een klimaat te scheppen waarin geïnvesteerd wordt door de privésector. De overgang van rechtstreekse betoelaging naar fiscale stimuli kan trouwens niet plots gebeuren: subsidies zullen blijven toegekend worden in een overgangsfase.

Het wetsontwerp tot bevordering van de modernisering van de economie wordt momenteel voorbereid. Daarin zullen een aantal bepalingen over de fiscale stimuli opgenomen zijn. Over de opportuniteit van een bepaald project oordelen meestal 4 ministers, nl. die van Wetenschapsbeleid, Middenstand, Economische Zaken en Financiën.

culture (IRSIA), le préjudice subi par la Flandre demeure flagrant.

M. Vanhorenbeek demande également quelles mesures seront prises — et dans quels délais — afin de remédier à cette situation.

M. Y. Harmegnies estime qu'il est plus réaliste de se baser sur les projets mêmes plutôt que d'utiliser des clés de répartition communautaires.

Dans l'hypothèse où il existerait une Belgique à deux vitesses, M. Ylieff demande si la répartition des crédits s'opère en fonction de l'origine ou d'une solidarité nationale.

Le Secrétaire d'Etat répond que le rapport 55/45 constitue le critère national et que celui-ci est strictement observé. Il serait difficile de le modifier dans le contexte actuel.

7. Incitants fiscaux ou subventions

M. Galle estime que l'instauration d'incitants fiscaux doit être mûrement réfléchi. Il est en effet difficile d'exercer un contrôle dans ce domaine, alors que ce n'est pas le cas pour les subventions. M. Baldewijns s'interroge lui aussi quant aux possibilités de contrôle des autorités.

M. Taelman renvoie aux propos du Secrétaire d'Etat à la Politique scientifique qui a déclaré au Sénat le 5 mai 1987 que les incitants fiscaux présentaient l'avantage de ne pas être sélectifs et de profiter ainsi également aux P. M. E. L'intervenant demande des explications à ce sujet. Quels sont les projets qui peuvent en bénéficier?

M. Galle estime que les P. M. E. n'ont pas les moyens de faire elles-mêmes de la recherche scientifique. Elles pourraient tout au plus en mettre en œuvre les résultats.

M. Baldewijns demande également quel pourrait être le rôle des P. M. E. dans la recherche scientifique. Cette mesure n'intéresse selon lui que les P. M. E. disposant de capitaux importants. Qu'advierait-il si une P. M. E. voulait lancer un projet sans disposer du capital nécessaire?

M. Moors se prononce en faveur d'une augmentation des crédits et rejette le financement par des incitants fiscaux.

MM. Ylieff et Baldewijns demandent si le stade des intentions n'est pas déjà dépassé. Qu'est-ce qui a déjà été réalisé?

M. Baldewijns pose également des questions sur les moins-values de recettes que ces incitants fiscaux entraîneront pour l'Etat, sur leur répartition entre les différentes régions du pays et sur les critères d'octroi de ces déductions, c'est-à-dire sur l'appréciation de l'opportunité des projets.

Le Secrétaire d'Etat à la Politique scientifique confirme que les incitants fiscaux ne sont pas sélectifs. Un inventaire du potentiel scientifique montre en outre qu'une part importante des chercheurs sont employés par les P. M. E. Les incitants fiscaux ont pour but de créer un climat favorable aux investissements du secteur privé. Le passage du subventionnement direct aux incitants fiscaux ne pourra d'ailleurs se faire du jour au lendemain: des subventions continueront à être allouées à titre transitoire.

Le projet de loi visant à encourager la modernisation de l'économie est actuellement en préparation. Il contiendra une série de dispositions relatives aux incitants fiscaux. En ce qui concerne l'opportunité d'un projet déterminé, il est fréquent que quatre ministres doivent donner leur avis: celui de la Politique scientifique, celui des Classes moyennes, celui des Affaires économiques et celui des Finances.

De fiscale stimuli zijn de volgende:

- verhoogde investeringsaftrek voor wetenschappelijk onderzoek van 20 naar 25 %;
 - aftrek voor onderzoekscontracten gesloten door een bedrijf met een universiteit of een industriële hogeschool;
 - aftrek van giften aan wetenschappelijke instellingen of voor projecten van wetenschappelijk onderzoek;
 - versoepeling en verruiming van de erkenning als innoverende bedrijven.
- Momenteel is het te vroeg om het effect van de fiscale maatregelen te berekenen.

8. Fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek

De heer Galle is van oordeel dat het toegepast wetenschappelijk onderzoek, dat zich vooral in de gewesten situeert, niet de hoofdzaak mag zijn. Het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek is belangrijker op lange termijn.

De heer Y. Harmegnies vraagt welke maatregelen genomen zijn om het fundamenteel onderzoek te bevorderen.

De heer Baldewijns vraagt welke de verhouding is tussen de inspanningen voor fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek.

Ook vraagt hij een vergelijking te maken met andere landen.

De Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid bevestigt dat het toegepast wetenschappelijk onderzoek deels een bevoegdheid van de gewesten is. Het objectief van deze Regering is het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek te bevorderen.

De heer Moors repliceert daarop dat het beleid continuïteit ontbeert, aangezien de vorige Minister van Wetenschapsbeleid het accent wou leggen op toegepast onderzoek.

De Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid antwoordt dat toen een probleem bestond van doorstroming van fundamenteel onderzoek naar de nijverheid. Dit probleem bestaat nu nog, maar ondertussen is gebleken dat fundamenteel onderzoek primordiaal is voor de toekomst.

Een nieuwigheid is dat industriële hogescholen bij de valorisatie van het fundamenteel onderzoek betrokken worden.

De heer Baldewijns vraagt welke industriële hogescholen reeds ingeschakeld zijn in onderzoeksprojecten en over welke projecten het gaat.

De Staatssecretaris antwoordt hierop dat er momenteel nog geen voorstellen ingediend zijn.

Hetzelfde lid vraagt eveneens of men een gelijkaardig belang toekent aan andere onderwijsvormen van het lange type, zoals de economische hogescholen. Kunnen zoekers aan een industriële hogeschool nu ook doktoreren?

De Staatssecretaris antwoordt dat deze aangelegenheid tot de bevoegdheid van de Ministers van Onderwijs behoort.

9. Europese en internationale samenwerking

De heer Ylief vraagt welke concrete initiatieven België genomen heeft en nog zal nemen als voorzitter van de E. G. inzake wetenschapsbeleid.

Les incitants fiscaux sont les suivants:

- augmentation de la déduction pour investissement dans la recherche scientifique, dont le taux est porté de 20 à 25 %;
 - déduction pour des contrats de recherche conclus entre une entreprise et une université ou un institut supérieur industriel;
 - déduction des libéralités consenties en faveur d'établissements scientifiques ou de projets de recherche scientifique;
 - assouplissement et élargissement des conditions d'agrégation en tant qu'entreprise novatrice.
- Il est pour l'instant prématuré de vouloir calculer l'effet de ces mesures fiscales.

8. Recherche fondamentale et recherche appliquée

M. Galle estime que la recherche appliquée, qui se situe essentiellement au niveau des régions, ne peut être considérée comme l'aspect principal et que la recherche fondamentale est plus importante à long terme.

M. Y. Harmegnies demande quelles mesures ont été prises en vue de promouvoir la recherche fondamentale.

M. Baldewijns demande quel est le rapport entre les efforts consentis en faveur de la recherche fondamentale et de la recherche appliquée.

Il demande également une comparaison avec d'autres pays.

Le Secrétaire d'Etat à la Politique scientifique confirme que la recherche appliquée relève en partie de la compétence des régions. L'objectif du Gouvernement est de promouvoir la recherche fondamentale.

M. Moors réplique que la politique en ce domaine manque de continuité, étant donné que le précédent ministre de la Politique scientifique souhaitait mettre l'accent sur la recherche appliquée.

Le Secrétaire d'Etat à la Politique scientifique répond qu'il existait à l'époque un problème sur le plan de la transition entre la recherche fondamentale et les applications industrielles. Ce problème existe encore mais il s'est avéré entre-temps que la recherche fondamentale était primordiale pour l'avenir.

L'association des instituts supérieurs industriels à la valorisation de la recherche fondamentale constitue un fait nouveau.

M. Baldewijns demande quels instituts sont déjà associés à des projets de recherche et de quels projets il s'agit.

Le Secrétaire d'Etat répond qu'aucune proposition n'a encore été introduite en ce domaine.

Le même membre demande également si l'on attache une importance équivalente à d'autres formes d'enseignement de type long, tel que celui dispensé dans les instituts supérieurs économiques. Les chercheurs peuvent-ils également obtenir un doctorat dans un institut supérieur industriel?

Le Secrétaire d'Etat répond que cette question relève de la compétence des Ministres de l'Education nationale.

9. Coopération européenne et internationale

M. Ylief demande quelles initiatives concrètes la Belgique a prises et prendra encore en matière de politique scientifique en tant que présidente de la C.E.

De Staatssecretaris antwoordt dat België al het mogelijke heeft gedaan om het Europese kaderprogramma te redden. Concrete projecten wachten op de goedkeuring van dit programma. Het Belgische accent ligt in de lijn van de nationale wetenschapspolitiek (cfr. kunstmatige intelligentie, biowetenschappen en nieuwe materialen).

a) Europees kaderprogramma

De heer Y. Harmegnies vraagt hoever dit programma gevorderd is. Als het nog niet goedgekeurd is, waarom is dit zo en blijven in dat geval de uitgetrokken kredieten geblokkeerd?

De Staatssecretaris antwoordt hierop dat alle lidstaten het programma goedgekeurd hebben, behalve Groot-Brittannië, spijts alle mogelijke inspanningen van onze Minister van Wetenschapsbeleid om dat land te overhalen. Als het kaderprogramma niet goedgekeurd wordt kan men overgaan tot bilaterale akkoorden, maar dan rijst een nieuw probleem. Eén land, nl. Ierland, heeft de eenheidsakte niet goedgekeurd, en daarom is nog steeds unanimiteit vereist bij beslissingen. In de begroting van 1987 is 350 miljoen F voorzien voor het kaderprogramma. Daarvan zijn 165 miljoen F voorzien voor reeds lopende programma's:

- E. S. P. R. I. T. (European Strategic Program in Information Technologies);
- F. A. S. T. (Forecasting and Assessment in the fields of Science and Technology), en
- een programma rond niet-nucleaire energie.

b) EUREKA (European Research Cooperation Agency)

De heer Ylieff stelt de vraag naar de verdeling van de kredieten voor dit project over de Gewesten, die immers bevoegd zijn voor het toegepaste onderzoek.

De Staatssecretaris antwoordt dat dit aanhangig is bij het overlegcomité Regering-Excutieven. Momenteel zijn er al 15 projecten met Belgische deelname goedgekeurd, waarvan België van 5 de leiding heeft. Nu zijn er weer 7 nieuwe aanvragen vanuit België. De Belgische deelname in EUREKA is dus behoorlijk.

c) Ruimtevaart

De heer Taelman vraagt meer uitleg over de toename met 33,8 % van de kredieten 1987 voor ruimtevaartonderzoek.

De Staatssecretaris antwoordt dat het gaat om kredieten die België in 1987 zal aanwenden als bijdrage in de programma's van het Europese Ruimte Agentschap (E. S. A.). Belgische onderzoekscentra kunnen een belangrijke rol spelen in dit samenwerkingsverband.

Zo'n samenwerking bevordert daarnaast de kritische zin van onze onderzoekers. De medewerking van Belgische onderzoeksteams en industrie zal ongeveer een verdubbeling van de Belgische bijdrage meebrengen tussen 1985 en 1990.

Op een vraag van *de heer Baldewijns* over de evolutie van de inspanningen voor en de winsten van ruimtevaartprojecten, nl. of de overheid blijft investeren in projecten

Le Secrétaire d'Etat répond que la Belgique a fait tout ce qui était possible pour sauver le programme-cadre européen. Des projets concrets attendent l'approbation de ce programme. Les priorités défendues par la Belgique s'inscrivent dans le droit fil de la politique scientifique nationale (par exemple l'intelligence artificielle, les sciences biologiques et les nouveaux matériaux).

a) Programme-cadre européen

M. Y. Harmegnies demande des précisions sur l'état d'avancement de ce programme et demande en outre, au cas où il n'aurait pas encore été approuvé, la raison de cet état de choses et si les crédits alloués restent dans ce cas bloqués.

Le Secrétaire d'Etat répond que tous les Etats membres ont approuvé le programme, à l'exception de la Grande-Bretagne, malgré tous les efforts déployés par notre Ministre de la Politique scientifique pour convaincre ce pays. Si le programme-cadre n'est pas adopté, il sera toujours possible de conclure des accords bilatéraux, mais un autre problème se pose dans ce cas. Un pays, à savoir l'Irlande, n'a pas ratifié l'Acte unique, de sorte que toute décision requiert toujours l'unanimité. Le budget pour 1987 prévoit 350 millions de F pour le programme-cadre dont 165 millions de F pour des programmes en cours:

- E. S. P. R. I. T. (European Strategic Program in Information Technologies);
- F. A. S. T. (Forecasting and Assessment in the fields of Science and Technology), et
- un programme relatif à l'énergie non nucléaire.

b) EUREKA (European Research Cooperation Agency)

M. Ylieff demande quelle est la répartition des crédits affectés à ce projet entre les Régions, qui sont effectivement compétentes pour la recherche appliquée.

Le Secrétaire d'Etat répond que le comité de concertation Gouvernement-Exécutifs a été saisi de ce problème. Quinze projets à participation belge, dont cinq sont placés sous la direction de la Belgique, ont déjà été approuvés jusqu'à présent. La Belgique a formulé 7 autres demandes. La participation belge dans EUREKA est donc appréciable.

c) Astronautique

M. Taelman demande des précisions concernant l'accroissement de 33,8 % des crédits destinés à la recherche spatiale en 1987.

Le Secrétaire d'Etat répond que ces crédits serviront à financer la participation de la Belgique aux programmes de l'Agence spatiale européenne (E. S. A.) en 1987. Les centres de recherche belges peuvent jouer un rôle important dans le cadre de cette coopération.

Une telle coopération améliore en outre le sens critique de nos chercheurs. La collaboration d'équipes de chercheurs et d'industries belges aura pour effet de doubler la contribution de la Belgique entre 1985 et 1990.

En réponse à la question de *M. Baldewijns* concernant l'évolution des efforts consentis et des bénéfices réalisés dans le cadre des projets aérospatiaux (notamment la

waarvan alle winst naar de privé-sector gaat, deelt de Staatssecretaris mee dat deze projecten doorgaans als return een bedrag opleveren van driemaal het investeringsbedrag, te vermeerderen met meerdere contracten voor onze bedrijven.

De door België met de E. S. A. afgesloten contracten zijn 25 in getal. Daaronder zijn er vier belangrijke, meer bepaald deze afgesloten door vier firma's met belangrijke ruimtecapaciteiten:

- B. T. M. C.;
- E. T. C. A.;
- F. N. Herstal;
- S. A. B. C. A.

De daarbij betrokken bedragen zijn als volgt gespreid over de regio's: Brusselse regio 11,8 %, Vlaamse regio 41,2 % en Waalse regio 47 %.

De 17 andere Belgische bedrijven, waarmede de E. S. A. contracten heeft afgesloten, ontvangen per regio volgende spreiding: het Brusselse gewest 32 %, het Vlaamse gewest 45,1 % en het Waalse gewest 21,9 %.

Ook drie universitaire centra en één wetenschappelijke instelling van de Staat werkten op 1 januari 1983, — datum van deze telling — in E. S. A.-verband mede.

Verder beschikt E. S. A. in België over een grondstation te Redu en over een testinstallatie te Luik.

De heer Taelman vraagt hoe het krediet van 430,2 miljoen F voor 1987 voor het Onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma luchtvaart samengesteld is.

De Staatssecretaris antwoordt dat 332,2 miljoen F zal besteed worden aan de Airbus-A320 en 97,9 miljoen F aan de C. F. M.-motor (landsverdediging).

d) De kweekreactor van Kalkar

De heer Moors vraagt wat onze verplichtingen zijn t.o.v. dit project.

De Staatssecretaris antwoordt dat het gaat om 500 miljoen F gespreid over 5 jaar (begroting Economische Zaken).

10. Varia

a) Personeelsformatie

Op de vraag van de heer Moors of de stijging van de kredieten voor het personeel betekent dat er meer personeel tewerkgesteld is of de tijdelijken opgeslorpt zijn, verwijst de Staatssecretaris naar de synthetische tabel van de personeelsformatie en-bezetting (blz. 86 en 87, Stuk Senaat n° 5-V (1986-1987) n° 1).

b) B. T. K.-projecten

Voor de B. T. K.-projecten die onder wetenschapsbeleid ressorteren is 50 miljoen F vrijgemaakt (werkgeversbijdragen), aldus de Staatssecretaris. Het gaat om al bestaande projecten en de communautaire verdeling ligt vast.

De heer Baldewijns dringt er op aan deze tijdelijke statuten te vervangen door vaste betrekkingen, wat meer zekerheid en een grotere continuïteit tot gevolg zou hebben. De heer Taelman sluit zich aan bij deze opmerking.

question de savoir si les pouvoirs publics continuent d'investir dans des projets dont les bénéfices vont intégralement au secteur privé), le Secrétaire d'Etat signale que les retombées économiques de ces projets sont généralement trois fois supérieures aux investissements, sans parler des nombreux contrats qu'ils apportent à nos entreprises.

Les contrats conclus par la Belgique avec l'E. S. A., sont au nombre de 25. Quatre d'entre eux sont importants; ce sont ceux qui ont été conclus par des firmes à hautes capacités spatiales:

- B. M. T. C.;
- E. T. C. A.;
- F. N. Herstal;
- S. A. B. C. A.

Les montants correspondants sont répartis comme suit entre les Régions: Bruxelles 11,8 %, Flandre 41,2 % Wallonie 47 %.

Les montants octroyés aux 17 autres firmes belges, dans le cadre de l'E. S. A., sont répartis comme suit entre les Régions: Bruxelles 32 %, Flandre 45,1 %, Wallonie 21,9 %.

Au 1er janvier 1983, date à laquelle cette répartition a été effectuée, trois centres universitaires et un établissement scientifique de l'Etat coopéraient également aux travaux de l'E. S. A.

Par ailleurs, l'E. S. A. dispose en Belgique d'une station de réception à Redu et d'une installation de test à Liège.

M. Taelman demande quelle est la destination du crédit de 430,2 millions de F prévu en 1987 pour le programme de recherche et de développement aéronautique.

Le Secrétaire d'Etat répond que 332,2 millions de F seront consacrés à l'Airbus A-320 et 97,9 millions de F au moteur CFM (Défense nationale).

d) Le surrégénérateur de Kalkar

M. Moors demande quelles sont nos obligations à l'égard de ce projet.

Le Secrétaire d'Etat répond qu'il s'agit de 500 millions de F répartis sur cinq ans (budget des Affaires économiques).

10. Divers

a) Cadre

M. Moors ayant demandé si l'augmentation des crédits afférents au personnel signifie que du personnel a été engagé ou que les temporaires ont été titularisés, le Secrétaire d'Etat le renvoie au tableau synthétique des cadres et des effectifs (Doc. Sénat, n° 5-V, (1986-1987) n° 1, pp. 86 et 87).

b) Projets C. S. T.

Le Secrétaire d'Etat a déclaré que 50 millions de F ont été libérés (cotisations patronales) pour les projets C. S. T. relevant de la politique scientifique. Il s'agit de projets existants et leur répartition communautaire a été fixée.

M. Baldewijns demande que ces statuts temporaires soient remplacés par des emplois permanents, ce qui accroîtrait la sécurité et la continuité. M. Taelman se rallie à cette demande.

c) *Innovatiemaatschappijen*

De heer Y. Harmegnies vraagt wat het aantal innovatiemaatschappijen is aan Nederlands- en aan Franstalige kant. Hoeveel dossiers worden momenteel onderzocht en hoeveel zijn er geweigerd?

De Staatssecretaris antwoordt dat van de goedgekeurde dossiers tot nu toe 77 % Franstalige zijn.

d) *Programma kunstmatige intelligentie*

De heer Y. Harmegnies wijst erop dat van dat programma voor 1987 slechts 100 miljoen F is ingeschreven.

De Staatssecretaris antwoordt dat dit enkel om begrotingstechnische redenen zo is: de praktische uitvoering van dit programma begint immers pas in oktober, met het nieuwe academiejaar, zodat het slechts om de drie laatste maanden van 1987 gaat.

e) *P. R. E. S. T. (Programma ter versterking van het Belgisch wetenschappelijk potentieel in de nieuwe technologieën)*

De heer Y. Harmegnies merkt op dat dit programma opgegeven is en vraagt naar de reden daarvoor.

De Staatssecretaris antwoordt dat dit een optie is die de Regering genomen heeft. Het programma loopt wel voort wat de afgesloten contracten betreft. De vrijgekomen kredieten worden gebruikt voor de bevordering van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

f) *U. S. A. P.'s (Universitaire Spits technologische Attractiepolen)*

De heren Y. Harmegnies en Vanhorenbeek vragen hoe de kredieten voor deze U. S. A. P.'s communautair verdeeld zijn.

De heer Taelman merkt op dat, om een communautair evenwicht te bereiken, men de drie Antwerpse universitaire centra samen beschouwd heeft. Dit is een spijtige zaak. Beter ware geweest rekening te houden met de intrinsieke waarde van de projecten.

De heer Baldewijns sluit zich hierbij aan. Bovendien gaat het enkel om volledige universiteiten. Dit betekent dat er streken worden achtergesteld waar nochtans nood is aan wetenschappelijk onderzoek.

De heer Vanhorenbeek vraagt wie dit programma beheert en controleert.

De heer Moors betreurt dat niet alle universitaire instellingen bij dit programma betrokken worden.

De Staatssecretaris antwoordt dat het doel van dit programma is rationeler tewerk te gaan en te vermijden dat dezelfde onderzoeken plaatsvinden in verschillende universiteiten. Het is tevens een middel om de geslotenheid van onze universiteiten te doorbreken. De verhouding 6(N)/6(F) is gesteund op de wetgeving betreffende de universitaire financiering.

g) *Oceanografisch schip*

De heer Moors vraagt welke de opdrachten zijn van dit schip.

c) *Sociétés novatrices*

M. Y. Harmegnies demande quel est le nombre de sociétés novatrices dans chacune des Communautés. Combien de dossiers sont actuellement examinés et combien ont été refusés?

Le Secrétaire d'Etat répond que 77 % des dossiers approuvés jusqu'à présent sont francophones.

d) *Programme intelligence artificielle*

M. Y. Harmegnies fait remarquer que 100 millions de F seulement sont inscrits pour ce programme pour 1987.

Le Secrétaire d'Etat répond qu'il en est ainsi pour des raisons de technique budgétaire: l'exécution pratique de ce programme ne débutera en effet qu'en octobre, en même temps que la nouvelle année académique, de sorte qu'il ne porte que sur les trois derniers mois de 1987.

e) *P. R. E. S. T. (Programme de renforcement du potentiel scientifique belge dans les technologies nouvelles)*

M. Y. Harmegnies fait observer que ce programme a été abandonné et demande pourquoi.

Le Secrétaire d'Etat répond qu'il s'agit en l'occurrence d'une option du Gouvernement. L'exécution des contrats conclus dans le cadre de ce programme sera toutefois poursuivie. Les crédits libérés seront affectés à la promotion de la recherche scientifique fondamentale.

f) *P. A. I. T. (Pôles d'attraction interuniversitaires dans les technologies de pointe)*

MM. Y. Harmegnies et Vanhorenbeek demandent quelle est la répartition communautaire des crédits prévus pour les P. A. I. T.

M. Taelman déplore que les trois centres universitaires d'Anvers aient été considérés comme une seule entité pour arriver à un équilibre communautaire. Il aurait été préférable de tenir compte de la valeur intrinsèque des projets.

M. Baldewijns partage ce point de vue. De plus, seules les universités complètes sont subventionnées. Cela signifie que certaines régions où la recherche scientifique devrait pourtant être développée sont défavorisées.

M. Vanhorenbeek demande par qui ce programme est géré et contrôlé.

M. Moors déplore que les institutions universitaires ne soient pas toutes associées à ce programme.

Le Secrétaire d'Etat répond que ce programme doit permettre de procéder de manière plus rationnelle et d'éviter que les mêmes recherches soient effectuées dans plusieurs universités. C'est par ailleurs un moyen d'ouvrir nos universités au monde extérieur. Le rapport 6(N)/6(F) est fondé sur la législation relative au financement des universités.

g) *Le navire océanographique*

M. Moors demande quelles sont les missions de ce navire.

De Staatssecretaris antwoordt dat het Ministerieel Comité voor Wetenschapsbeleid in juli 1981 besliste tot aankoop van een oceanografisch schip (Belgica). De financiering hiervan werd aangerekend op de selectieve schijf van het openbaar investeringsprogramma 1982 (450 miljoen F vastleggingskredieten).

De opdrachten van dit interdepartementeel instrument situeren zich vooral op volgende wetenschappelijke domeinen:

- fysische en hydrodynamische oceanografie;
- chemische oceanografie;
- biologische oceanografie;
- studie van de zeebodem;
- geologie en geofysica;
- visserij onderzoek.

Dit instrument heeft dus een in hoofdzaak dienstverlennende functie ten behoeve van de betrokken departementen nl. het verzamelen en verwerken van een aantal gegevens met betrekking tot het fysisch en biologisch milieu van de Noordzee.

Het schip Belgica is eigendom van de overheid in hoofde van de Minister van Wetenschapsbeleid. De werkingsmiddelen ervoor zijn evenwel ingeschreven op de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid, sector Leefmilieu, gezien de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee, de voornaamste gebruiker is van het schip en tevens instaat voor de onderzoeksactiviteiten aan boord. De uitrusting behoort tot de Zeemacht.

h) F.I.V. (Fonds voor Industriële Vernieuwing)-4

De heer Baldewijns vraagt hoe de beschikbare 1,2 miljard voor F.I.V.-4 aangewend werden. Het gaat om 1 project in Vlaanderen, 6 in Wallonië en 0 in Brussel. Welke projecten zijn dit? Zijn er cijfers beschikbaar per project?

Voor zijn antwoord verwijst de Staatssecretaris naar Bijlage I («Overzicht van de bij het F.I.V. ingediende dossiers door het Vlaamse en het Waalse Gewest») van Stuk Senaat n° 5, (1985-1986), n° 2).

i) Menswetenschappen

De heer Baldewijns drukt zijn bezorgdheid uit over het lot van de menswetenschappen. Aan onze universiteiten is het aantal eerstejaarsstudenten menswetenschappen gedaald met de helft op één jaar tijd. Dit stemt tot nadenken. Heeft dit gevolgen voor het wetenschappelijk onderzoek?

De Staatssecretaris antwoordt dat de Regering bijzondere aandacht zal besteden aan het impulsprogramma voor menswetenschappen. Hij verwijst naar blz. 10 van het Senaatsverslag, (Stuk 5-V, (1986-1987), n° 3) voor deze vraag en ook voor een vraag van de heer Baldewijns betreffende de sociale gevolgen van de nieuwe technologieën.

j) Informatie over studiekeuze

De heer Taelman merkt op dat jongeren zouden moeten aangespoord worden studierichtingen te kiezen waar toekomst in zit op het vlak van de werkgelegenheid. Daarvoor zouden ze grondig geïnformeerd moeten worden, bv. door middel van brochures.

Le Secrétaire d'Etat répond que le Comité ministériel de la Politique scientifique a décidé, en juillet 1981, l'achat d'un navire océanographique (le Belgica). Le financement a été réglé par le biais de la tranche sélective du programme d'investissement public 1982 (450 millions de F - crédits d'ordonnancement).

La vocation de cet instrument interdépartemental se situe surtout dans les domaines scientifiques suivants:

- l'océanographie physique et hydrodynamique;
- l'océanographie chimique;
- l'océanographie biologique;
- l'étude du fond marin;
- la géologie et la géophysique;
- la recherche en matière de pêche.

Les départements concernés disposent dès lors d'un instrument utile, permettant la collecte et le traitement d'un ensemble de données physiques et biologiques du milieu marin de la Mer du Nord.

Le Belgica est la propriété de l'Etat, représenté par le Ministre de la Politique scientifique. Les crédits de fonctionnement sont inscrits au budget du Ministère de la Santé publique, secteur Environnement, en raison du fait que l'Unité administrative du modèle mathématique de la Mer du Nord est le premier utilisateur de ce navire. Cette unité est également chargée des activités de recherche à bord. L'équipement du navire est la propriété de la Force navale.

h) FRI (Fonds de rénovation industrielle)-4

M. Baldewijns demande comment le crédit de 1,2 milliard de F prévu pour le FRI-4 sera utilisé. Ce crédit concerne un projet en Flandre, 6 en Wallonie et aucun à Bruxelles. Quels sont ces projets? Dispose-t-on de chiffres par projet?

Le Secrétaire d'Etat renvoie à l'annexe I («Aperçu des dossiers introduits auprès du FRI par les Régions wallonne et flamande») du document du Sénat n° 5-V, (1985-1986), n° 2).

i) Sciences humaines

M. Baldewijns s'inquiète du sort des sciences humaines. Le nombre d'étudiants inscrits en première année de sciences humaines dans nos universités a baissé de moitié en un an, ce qui paraît inquiétant. Cette évolution a-t-elle une incidence sur la recherche scientifique?

Le Secrétaire d'Etat répond que le Gouvernement consacrera une attention toute particulière au programme d'impulsion des sciences humaines. Il renvoie à la page 10 du rapport du Sénat (Doc. n° 5-V, (1986-1987), n° 3) en ce qui concerne cette question ainsi que la question de M. Baldewijns relative aux repercussions sociales des nouvelles technologies.

j) Informations concernant le choix des études

M. Taelman estime qu'il faudrait inciter les jeunes à choisir des orientations offrant des débouchés. Ils devraient être amplement informés à ce sujet, par exemple au moyen de brochures.

De Staatssecretaris antwoordt hierop dat het moeilijk is de marktevolutie te voorspellen over een periode van 5-6 jaar (duur van universitaire studies). De studiekeuze moet in elk geval vrij blijven. Bij een teveel aan studenten in een bepaalde richting gebeurt er een automatische correctie.

III. — STEMMINGEN

De kredieten betreffende het wetenschapsbeleid die op de begroting van de diensten van de Eerste Minister voor 1986 en 1987 worden uitgetrokken, worden aangenomen met 12 tegen 4 stemmen.

De Rapporteur,

Ch. MOORS

De Voorzitter,

R. PEETERS

Le Secrétaire d'Etat répond qu'il est difficile de prévoir l'évolution du marché du travail sur une période de 5 à 6 ans (durée des études universitaires). Le choix d'une orientation doit en tout cas rester libre. Une correction automatique s'opère lorsqu'il y a trop d'étudiants dans une orientation donnée.

III. — VOTES

Les crédits afférents à la politique scientifique, qui sont inscrits au budget des Services du Premier Ministre pour 1986 et 1987 sont adoptés par 12 voix contre 4.

Le Rapporteur,

Ch. MOORS

Le Président,

R. PEETERS